

Šiame numery

GRĮŽTELĖJIMAI, UŽSALDYMAI IR ATŠILDYMAI.
POKALBIS SU RASYTOJU JUOZU KRALIKAUSKU.
LATVIJOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTES AKCENTAS.
ALG. KEZIO NUOTRAUKŲ IR FRANCIS ... THOMPSONO POEZIJOS KNYGA.
JUSTINO MARCINKEVICIAUS "MINDAUGAS"
ATSIŖĖPIMAI APIE SODEIKIENĖS PARODĄ.
KAIRIO ATSAKAS MERINGIUL FILMŲ ĮVAIRUMAI.
KULTŪRINĖ KRONIKA.
AKADEMINĖS PROŠVAISTĖS.

Laukiam romano

Pokalbis su rašytoju Juozu Kralikausku

Rašytojui Juozui Kralikauskui š.m. spalio 9 d. suėjo 60 metų. Gimė 1910 m. Kareivinių kaime, Žiežmarių valsč. Trakų apskrityje. Pirmasis Juozo Kralikausko novelių rinkinys "Septyni kalavijai" buvo išleistas Lietuvoje 1937 m. Pokario metais, atvykęs į Kanadą, Kralikauskas parašė apsaką "Urviniai žmonės" (1954) ir romaną "Šviesa lange" (1960). Abi knygos liečia sunkų ano meto lietuvių DP kūrimąsi, darbą ir tragiką Kanados žemėje. Vėlesnieji du jo romanai, abu laimėjusieji "Draugo" romano konkursus, savo tematika jau nukrypo į mindauginius mūsų tautos laikus: "Titnago ugnis" išėjo 1962 metais, o "Mindaugo nužudymas" — 1964 metais. Šiuo metu rašytojas gyvena Islingtone, Ont. Kanadoj. Ji ten ir pasiekė me sukaktuvine 60 metų proga su savaisiais klausimais.

jeigu dar šiandien nepalaidos ke-
liu tonų akmens nuogrūva. Ta
duona, kuria dalinomės su indė-
nukais, būdavo labai sunkiai ir
pavojuje urvuose uždirbta. Ji bu-
vo duona nelaimingo nelaimin-
gam, varguolio riekutės varguo-
liui.

Ir ne tik indėnų vaikai ten šau-
kė:
"Sam-šy! Sam-šy!" Keturias —
dešimt širdžių iš Lietuvos, 40 iš
skausmo šaukė:

Sam-šy! — teisybės, pasauli,
teisybės, tolimasis kažkur pa-
sauli!...

Sam-šy! — gyvenimo, gyveni-
mo tikresnio, ko nors gi švieses-
nio!...

Sam-šy! — vilties netikrume,
nors bent vilties, bent vilties!...

Sam-šy! — pagalbos ranką, aš
jau ant pat prarajos krašto, ran-
ką!...

Tai ši kančia ir aitrus ilgesys
iš aukso kasyklų požemio nuve-
dė į mūsų tautos lobių požemį.
Dėl to aš išėjau "iš šios dienos".
Ieškojau vėl pasaulio, verčiausi
atgal pasaulin. Ir atsidūriau tau-
tos pašmonės pasauly. Po klai-
kaus ir keisto urvų pasaulio —
pilių šalin. Ir sekiau gi pačią li-
kiminę mįslę. Nuo indėnų ir ur-
vinių "gorilų" — pas karalių ir
jo tragediją. Tai ši pati didžioji
aisčių tragedija, kurios pasekmės
kraujo gijom nudriškė iki pat anų
kasyklų.

— Kaip atsimenam, Jūsų "Ur-
viniai žmonės" ir "Šviesa lange"
vaizdavo visai realią, kasdieniš-
ką ir sunkią pirmųjų metų egzis-
tišką buitį šitame Naujajame
Pasauly. Koks buvo akstinas ir
paskatas išeiti Jums iš šios die-
nos ir vėlesnios premijuotos
romanos "Titnago ugnis" ir
"Mindaugo nužudymas" pasi-
nerti į viduramžinę mūsų tautos
praeitį?

— Kasyklose "gyvenom" ir dir-
bom 40 lietuvių DP. Nuo šmek-
lišku pastatų ten į visas šalis —
klaikiai beprasmiškos platybės, nuo
pat ledlaikio nedirbtų laukų ny-
kuma. Ten alkanai indėnų vaikai
tiesdavo į mus rankas, šaukdami:
"Sam-šy! Sam-šy!" Išskelti pavir-
šium, duodavom jiems sumuštū-
nių: giliai žemėje nesuvalgyda-
vom ir palikdavom tik dėl to,
kad turėtumėm jiems lauktuvių,

O ir dėl to, kad mano tėviškė
— netoli Vilniaus ir Trakų, kad
šie miestai buvo nuožmiai de-
markacijos linijos atskirti. Dėl ši-
tos baisios prarajos gėla manyje
tvinko su metais ir baigiamomis
klasėmis. It votis, tas sopulys nu-
kreipė mane į istoriją ir kronikas.
Vilnius ir Trakai — jau Lenkija!..
Gi nė joks girtas negalėjo taip
beprotiškai susapnuoti karaliaus
Mindaugo laikais. Aukso kasyklų

Grįžtelėjimai, užsaldymai ir atšildymai

Kai mūsųose kyla ginčai dėl Todėl gal būtų gera jas palikti
kai kurių nukrypimų, svetimų ramybėje, lyg kertinį akmenį,
įtakų tautiniuose drabužiuose, ir nieko neliečiant, saugoti tą
liaudies meno ar rašto netradicinio supratimo, tada ar neatrodo,
kad turime reikalo lyg su kažkokia neliečiama, šventa re-
likvija, lyg su kažkokiu muzie-
juje po stiklu padėtų eksponatu,
kurio palytėjimas, vietos pakei-
timas ar kitokiu kampu prista-
tymas žiūrovui yra leistinas tik
to muziejaus sargams ir tai gal
tik su raštišku muziejaus vado-
vų patvirtinimu. Pagarba skiria-
ma liaudies išraiškoms ir jos ne-
liečiamumas pas mus supranta-
mi kaip savotiškas socialinis eti-
ketas: neliesk, nekalkėk ir ne-
užgank šeimos vaikų, protėvių.
O įvairūs kūrėjo ar interpreta-
toriaus kryptelėjimai į vieną ar
kitą šoną mums vis atrodo, kad
ims ir persvers turimą balansą,
tada mūsų tautinis palikimas
nukris žemėn ir suduž į šukes,
kaip molinis ašotis.

Tautinis menas, ypač mums
išeišvams, tokiu būdu pasidaręs
taip svarbiu, įgauna net ypatingą
prasme, lyg be jo mes paskęs-
tume didmiesčių nešvariame
ore, praradę, ką atsivežėm, ir
kartu savą identitetą. Su tuo
mes negalime sutikti ir vengia-
me visko, kas galėtų tą meną iš
mūsų atimti.

Kartu žinome iš istorijos, kad
visi kūrėjai viename ar kitame
dešimtmetyje, ar viename ar ki-
tame šimtmetyje vis grįždavo
prie savo tautos kamienu ir
raudavosi po jos šaknimis, ieš-
kodami naujų atsakymų nau-
jiems klausimams. Ir visa tai
jie darė ir daro vis po tomis se-
nomis, krumpļėtomis šaknimis.

Didžiausia blogybė gal yra ta,
kad išeišvijos kūryboje visas tas
čia minėtas liaudies tautos me-
no supratimas yra tiek peraus-
tas išeišvio gimtojo krašto nostal-
gija ir baime įvairiom galimom
(Nukelta į 2 psl.)

Rašytojas Juozas Kralikauskas

Latvijos nepriklausomybės
paskelbimo penkiasdešimt
antrąją metinę sukaktį
lapkričio 18 dieną minint.

Ludolfs Līberts (latvis, g. 1895 m.)

"Rygos uostas" (allejus)

Minint latvių laisvės dieną, spaus-
diname čia odę Latvijos senajai
sostinei Rygai. Įdomu, kad odę pa-
rašyta prieš šimtmečius žinomojo
mūsų poeto Antano Strazdo (1763-
1833). Joje autorias gražiai iškelta
Rygos reikšmė visai Europai, ne-
pamirštant ir miesto glaudžių ry-
šių su Lietuva. Pati odę taipgi lliu-
dija lietuvių baudžiauninkų poeto
Antano Strazdo gerą susipažinimą
su ano meto europine klasicizmo
literatūra, jos braižu ir jos įvai-
zdžiais. Tai rodo taipgi Baltijos
kraštų temprų ir seną ryšį su vi-
sos Europos kultūrinės raidos sro-
vėmis.

GIESMĖ RYGOS MIESTUI PAGERBTI

ANTANAS STRAZDAS

Pribūk, Neptūne galingas,
Pasiauski skeptru džiaugsmingai
Ir užgrok — kaip jūra ošia —
Ji tau kaktą tegu puošia.

Juk tavo sostas kaip saulė,
Jis garbingiausias pasauly.
Kas tik žmonės' atsiranda,
Tu išnešioji ant sprando.

Ir tu, Eolai pūtėjau,
Išpūski dumplės, kad vėjai
Temptų bures didžiam žygiui
Ir neštų laivus į Rygą.

Lėkīt, Faonai, Zefirai,
Pro verpetus prasiyrę.
Tegu Charibdė ir Sellė
Prasmenga besočiam gyly.

Bangų kalnai piktieji
Tegu bedugnėna liejas.
O tos sirenos vylingos
Dainas tegu baigia gaudingas.

Plaukīt visų kraštų žmonės, —
Kiek čia laisvės, kiek malonės.
Iš visur čionai suplaukīt —
Europos uostas jūs laukia.

Anglai ir švedai, ispanai,
Prancūzai, olandai ir danai
Čia suveža savo gėrybę,
Kraudami turtą tai Rygai.

Lietuva iš laukų savo
Čionai tiekia brandų javą,
O kai tas prekes iškrauna,
Kitų gėryblių sau gauna.

O Dauguva, tu galinga,
Pranešk naujieną džiaugsmingą
Tu, nešdama derlių Rusų,
Rygai didybės atsiūsi.

Bokštai išdidūs čia tūno
Prieglobsty Marso, Neptūno.
O ta garsioji Belona
Svaldo vilyčias raudonas.

Rygos piliečiai garbingi,
Slaugūs, mandagūs, protingi.
Pramonė, miesto prekyba —
Tai jų didžiausia tvėryba.

Džiaukitės, šaunūs rygiečiai,
Puiki gerovė jums šviečia.
Čionai garbė ir malonė,
Čia, kur gyvena tie žmonės.

sirenos aliarminiu kauksmu
skelbdavo pamainas, nes darbas
vykdavo dieną naktį. O aš, žiū-
rėdamas į šiaurės pašvaistes, in-
dėnų šaly vis atsimindavau Vil-
niaus pazarėlius, lyg jau anksty-
vąją aušrelę. Tikrai, savo gyvenime
aš būčiau daug mažiau ken-
tėjęs, daug mažiau, jeigu būčiau
aukęs kur nors gerokai to-
liau nuo Vilniaus ir Trakų... bet
tokia buvo Dievo valia, toks ir
mano likimas.

— Kai žmonės perskaitė Jūsų
antrąjį .. mindauginį .. romaną
"Mindaugo nužudymą", tai bu-
vo girdėtis kalbų, kad Kralikaus-

kas greičiausiai yra užsimojęs pa-
rašyti šios temos visą trilogiją.
Ir "Mindaugo nužudymas" yra
baigiamas tokia situacija, kuri
prašyte prašosi trečiojo tos pa-
čios epochos tomo. Ar iš tikrųjų
galima tikėtis spėjamos trilogi-
jos paskutiniojo tomo?

— Taip. Buvau benukrypstaš
į visai kitą temą bei foną. Ta-
čiaugi pamačiau "Drauge" kun.
Stasio Ylos parašyta "Skaitytojas
dar nepasotintas". Ešą, tema ir
problemos prašosi tęsinio. Jo žo-
dis ir širdis man visad buvo
brangūs.

— Be abejo, randate progų pa-
sekti ..ir ..okupuotosios ..Lietuvos

šiandieninę literatūrą. Sakykite,
kurie tenyščiai rašytojai, kurie
jų veikalai ir kodėl būtų verti
ypatingesnio dėmesio?

— Požemio akmenis sienose
stebėdavau aukso grūdus, gijas
ir gumbus. Ten žemės įščio-
se auksas išbuvo tūkstančius me-
tų. Auksas ir didžiausioj tamsy-
bėj, ir gėlmėj, ir žemei drebant
vis tiek išlieka nepakitęs. Jo grū-
dus ir gijas atpažįstu ir tenyšk-
tėj mūsų brolių literatūroj. Tai
mane guodžia, nes gerai žinau:
kur jau auksas, vis tiek išliks, ne-
žiūrint kokios audros ten viršum
dar praeitų. Atpažįstu ir kančią,
(Nukelta į 2 psl.)

Laukiam romano

(Atkelta iš 1 psl.)
kuri juos brandina: tai ta pati kasyklinė.

Tik gi nedrįsčiau pirmininkais išskirti kurių rašytojų ar knygų. Toli gražu nepažįstu jų visų ir tiek gerai, kad galėčiau. Jeigu gi pažaisčiau tuos, kurie kietoj tikrovėj. Jie sakyčiau stojiški. Man rodo, aš nematęs juos matau: tie patys, kuriuos augdamas mačiau ir girdėjau. Tačiau, klausiau pasakojant gerus žmones: labai gerus — po 50 metų atsimeinu ir suprantu, kokius labai gerus žmones. Jų žodis ten noksta ir svarėja, kaip rugių ir miežių varpos. Jie irgi jungta tą patį pražūtis tykojimą. Statsi koją, o nepataikysi ant skersinio — ir nugarmėsi... Neatsakinga surikti vardą to, kuris balansuoja ant žūtutinio skersinio...

Lietuvis rašytojas — tai žiburys. O netgi visų tamsiausia naktis nesutirpdo langely šviesos. Tamsybė, nors ir kokia milžiniška bebūtų, — vis tiek bejęgė prieš mažytį žiburėlį.

— Visam žmonijos gyvenimui galvotrukčiais riedant visai naujais keliais, kaip žiūrėte aplamai į grožinės literatūros ateitį ir specialiai į lietuvių literatūros ateitį?

— Betgi man neatrodo, kad "žmonijos gyvenimas rieda visai naujais keliais". Barzduotus ir žandenuotus hipius kasdien matydavau prieš 21 metus kasyklose. Gi tik prieš kelerius metus tie patys urviniai užplūdo didmiesčius. Mūsų gi seneliai šituos pačius matydavo Kalvarijų stacijose. Tai šitie nužudė Kristų, šv. Sebastijoną, šv. Steponą ir daugel kitų kankinių. Tai šitie patys buvo Mindaugo gadyinės totoriai, kipčakai, polovcai. Ir tie, kurie skerdė jotvingius, kurie lupė akis prūsams...

Ar daug skiriasi mūsų šios demokratija nuo Sokrato laikų, ar nuo Romos? Ar neatrodo "visai naujas kelias" po tautų krausty-mosi? Po Kolumbo? Renesanso metu? Po didžiųjų marų? Po Prancūzų revoliucijos? Sekso orgijos? Ar ne tos patį jau Asirijos ir Babilonijos miestuose bei šventyklose? Greitis galvotrukčinis? Bet žirgeliais iki Vorkslas ir atgal? Atilos ir Džingiskano antplūdžiai?

Visai naujan kelian tegalėtų pasukti tikrai visai naujas žmogus.

Betgi nūdienos žmogaus pagrindinės problemos tebėra tos pačios. Žmogus — tas pats. Su ta pačia baime, neapykanta, pavydu, kerštu, viltimi, tėvų ir vaikų konfliktu... Gerokai pakito tik apdaras, vežimai, įrankiai, pramogos... Bet kaukių baliuj, kad ir kaip viskas kitiška, po kaukėm tie patys, kurie buvo vakar. Rusijos žmogus po 50 metų galvotrukčio ar daug pakitęs? Netgi Stalino dukte?

O kaip žiūrėti aplamai į grožinės literatūros ateitį? Kuo daiktai bei dalykai toliau nuo mūsų, tuo mažesni atrodo. Nuo Homero iki mūsų buvo kur kas didesnių lūžtvijų, tik mums iš tolo jos jau neatrodo tokios. Kitų ligos visada lengvesnės negu mano. Ir vėl praeis tiek, kiek nūnai nuo Homero — literatūra bus, kaip buvus.

Kaip į literatūros ateitį žiūriu? Jos ateitis — tautos (tesako, kas nori, liaudies) ateitis. O kol lietuvių tauta gimdys, tol ir kurs. Lietuviai gi visada svajos, ilgėsiai, mylės, džiaugsis, liūdės... Kągi mums byla milžiniškoji tautosaka? Tauta nuolatiniėje grėsmėje tebesigrums su akmenimis dėl duonos ir išlikimo. Rašytojai irgi, jie gins tautos kraują nuo mirtingų nuodų. Jų žody budės gyvybė, kaip kvarce auksas, kaip titnage ugnis, kaip mūsų istori-

joj vienintelis karalius... — Kurie buvo gražiausieji Jūsų kontaktų su literatūra metai — tėvynėje ir svetimijoje?

— Tėvynėje — kai andainykščią vasarą tėviškėj, galulaukės Piliakalny, rašiau "Septynių kalavijų" novelę. Tas Piliakalnis iš trijų šalių apsuptas Didžiojuoju raištu. Jis stūksa beržais ir ažuolais apaugęs su ilgų amžių paslaptimis. Ir kai jau atspausdintą skaičiau kitos vasaros sekmadienį savo motinai prie Ožkos Pėdelės... Kada tik tai atsimeinu, mane perveria šitokia vienkartybė ir praeinamybė...

Svetur, nesitikėtoje tolybėje nuo Piliakalnio — kai rašiau "Šviesa lange". Tartum ir nepamačiau, kaip tą romaną pabai-giau. Taip lengvai, kaip kadais novelę "Nuplaukė Nemunu šv. Petras". Šitam romanui iš pradžių buvau numatęs vardą "Auk-sinis driežas". Bet pakeičiau į "Šviesa lange" pagal pagrindinę idėją.

Algimanto Kezio, S. J. nuotrauka iš jo iliustracijoms papuoštos, Francis Thompson poezijai skirtos knygos, kurią Chicagoje išleido Loyolos universitetas.

Algimanto Kezio, S. J. iliustracinė Francis Thompson poezijos interpretacija

"I FLED HIM DOWN THE NIGHTS AND DOWN THE DAYS". The text of "The Hound of Heaven" by Francis Thompson with photographic commentary by Algimantas Kezys, S. J. and the text with interpretive commentary and annotations by John F. Quinn, S. J., on pages 119-28, the whole published by Loyola University Press, 3441 North Ashland Ave., Chicago, Ill. 60657. Price: \$3.35.

Iš spaudos išėjo nauja Algimanto Kezio, SJ fotografijomis iliustruota knyga "I fled Him, down the nights and down the days". Knygos tekstą sudaro anglijo poeto Francis Thompson autobiografinė poema "The Hound of Heaven", kurioje autorius aprašo savo odiseją gyvenimo klystkeliais (manoma, kad jis buvo ne tik stikliuko mėgėjas, bet ir narotikų vartotojas) ir nuolatinius bandymus taisyti, kol pagaliau atranda dvasinę atramą prie Kryžiaus. Nors poema parašyta perei-

tam šimtmečiui, jos idėjos gyvos ir aktualios šiandien.

Baltimorės katalikų televizijos programa, kuriai vadovauja kun. Kazimieras Pugevičius, buvo pakvietus Algimantą Kezį, SJ iliustruoti savo nuotraukomis šią poemą pusės valandos programai. Vėliau kilo mintis tos programos medžiagą pritaikyti spaudai ir išleisti ją atskira knyga. Francis Thompson aprašinėja savo gyvenimus pirmuoju asmeniu. Bet knygos nuotraukose vyraujančią rolę užima moteris — šiuo atveju Genovaitė Kolytaitė-Nie-miro, dešimtį metų kalėjusi Vorkutos koncentracijos stovyklose, ir kuri tuo metu, kai knyga buvo ruošiamą, atvyko į Ameriką pas gimines. Šios moters veidas buvo tuo įdomus, kad jame atsispindėjo išgyventa kančia bei siaurandą dvasinę atramą prie Kryžiaus. Nors poema parašyta perei-

pagrindinės knygos veikėjos, kuri pasektų savo veidą išraišką Thompsono eilučių mintis bei pergyvenimus. Tokiu būdu "I fled Him, down the nights and down the days" yra ne vien vaizdų komentaras šiam didžiajam Thompsono kūriniui, bet, skaitant tarp eilučių, ir šio-kto paminklas mūsų Sibire tremtiniams, kurių kančia ir vargai, nors jau kuris laikas laisvėje gyvena, dar vis atsispindi veido bruožuose, dar vis atsispindi veido knygos iliustracines ištraukas (devynių puslapių) dar atsispausdino ir žurnalas The Critic šiuo metu rugsėjo-spalio laidoje. VI.

• Vargonų koncertų sezonas Vilniuje buvo pradėtas rugsėjo 27 d. Paveiklų galerijoje (Katedroje). Bernardas Vasiliauskas grojo J. S. Bacho kūrinius.

Algimanto Kezio, S. J. nuotrauka iš jo iliustracijų ir Francis Thompson teksto knygos, išleistos Loyola University Press.

Kertinė Parastė

(Atkelta iš 1 psl.)

įtakom ir svetimio pasaulio atogrąžinės — polarinės ar didmiesčių džazo atmosferose, kad menininkui — interpretatoriui jis tampa sunkiu uždaviniu, jei pradeda abejoti dėl jo užmojų, sukirpimų, minčių ar net momento išdaiginių kaprizų. Jis tada galvoja, kad turi reikalo lyg su "užsaldytu" menu, kurį užtenka "atsildyti" ir tik to jau užtenka ir tik to visuomenė iš jo tenori.

Argi? Nuo pereito šimtmečio vidurio tautinio meno užsaldymą individualūs kūrėjai prakirs-davo spragomis, išsiverždami nauju drąsesniu kampu, geresne "šarūniška" drama, pasaka ar "padavimais", o kartais visai nauju (ar beveik nauju) šokiu, baletu, savos žemės kvapo poe-zija. Kūrėjai sprageldavo, ding-davo, vėl pasirodydavo, nustebindavo, bet nelemtai ir jie papuldavo po tuo muziejaus stiklu lyg eksponatai, tapdavo, kartu su senaisiais vėl tarsi užsaldusia neliečiamybe — istorija.

Gal visa taip ir turi būti? Gal dėl to nėra ko stebėtis, nes visuomenių struktūros yra jau taip sudėtos, ir panašių "užsaldymų" menuose gal rasime visoje žmogaus istorijoje, kurių net individualus menininkas dažnai nepajėgdavo ar nedrįsdavo išjudinti. Atsiminkime tūkstančių metų trukusį egiptietišką "užsaldymą" (gal tada irgi buvo labiau norinčių skulptūros, o ne egoistiškų piramidžių užsaky-mų?). Atsiminkim vėl graikų genijų, kurį romėnai ilguose dešimtmečiuose sau tikrai "užsaldė", klijuodami savo galvas ant graikiško torso (ir kodėl po Kolozėjaus pastatymo jų nebuvo pereita į baroką?).

Visi žinome net 100 metų trukusį viduramžių savotišką ideologinį — priešpagonišką "užsaldymą", kurį renesansininkai prakalė "atsildydami" net šimtu metų graikų ir romėnų menus. Ir barokas turėjo prasiveržti jėga. Po "per linksmo" roko-ko atėjo reakcija, ir vėl vien graikai buvo "atsildomi" (neoklasiška). Po to staiga jau visi rtiliai tapo geri (eklekticizmo laikais). Paskui atėjo ir minėtas tautinio meno kultas.

XX šm. menas savo tik 60 metų amžiumi atrodo dar neiškep-ta tradicija. Todėl ir jo kėsinimasis į tautinio meno rūbo sukirpimą yra sutinkamas su abe-jone, atsargumu, o kartais, ypač mūsųose, net ir su neapykanta. Tautinio meno "rūbą" turėtu-me ne tik gerbti, bet ir kaip ki-

tos tautos, žiūrėti, kas jame slypi tokio, iš ko galėtų gimti naujos — modernios kompozicijos su originaliais naujais motyvais, paliekant, žinoma, pačią liaudies meno esmės šerdį ne-liestą ir išsaugotą naujų kartų įkvėpimui. Juk liaudies menas pagrįdė vis dėlto yra taipgi individualių genijų darbas. Todėl

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2233
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street

Val.: pirm. ketv. 1 iki 7 popiet; antr., penkt. 1-5, treč. ir šešt. tik susitarus.

Dr. Ant. Rudoko kabinetas pe-ėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
TEL. GR 6-2400

Val. pagal susitarimą: Pirmad. ir ketv. 1-4 ir 7-9; antrad. ir penktad. 10-4; šeštad. 10-2 val.

Ofs. 735-4477. Rez. PR 8-6960

DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINĖS LIGOS

CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rez. Tel. GI 8-0873

DR. W. M. EISIN EISINAS
Akušerija ir moterų ligos
Ginekologinė Chirurgija
6132 S. Kedzie Ave., WA 5-2670

Valandos pagal susitarimą, jei neatsiliepią, skambinti: MI 3-0001.

Ofiso tel. PR 8-2220
Namų rezid. — PProspect 8-9081

DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKŠA
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street

Pirmad., antrad., ketvirt. ir penkt. nuo 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8 val. vėk. šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street

Val.: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir šeštad. uždaryta

Ofiso ir buto tel. Olympic 2-1381

DR. F. V. KAUKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero

Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad. ir šeštad. tik susitarus.

DR. ALG. KAVALIONAS
5540 S. Pulaski Rd.
VIDAUS LIGŲ IR KILAUJO SPECIALYBĖ

Valandos pagal susitarimą
Skambinti 585-2525
Telef. veikia 24 val.

Tel. — RELIANCE 6-1811

DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuvis gydytojas)

3925 W. 59 Street
Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 12-4 val. p. p. 6-11 val. vak., šeštad. 12-2 val. p. p. trečiad. uždaryta.

Ofiso tel. RE 7-1168
Rez. tel. 239-2919

Tel. ofiso ir buto Olympic 2-4159

DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero

Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Išskyrus trečiadienius
Šeštadienis 12 iki 4 popiet.

DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telef. HEMlock 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)

Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. PR 8-7773, Rez. PR 6-4732

DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Pirma tik susitarus
Valandos pirmad., ketv. 6-8 val. antrad. 2-4 val.

tas menas turėtų būti mums atsargiai vartojamu įkvėpimo šaltiniu naujam žingsniui, o ne "užsaldusiu" stabdžiu arba vien tik bet kokiam, tingiai patogiam "atsildymui" tinkančiu šaltu skanėstu.

P. Mln.

• Prancūzijoje, Chamon mieste tarptautinės meninės fotografijos parodoj dalyvavo ir trys lietuviai. Vienam iš jų, Mariui Baranauskui, už darbą "Kareiviai grįžta namo" paskirtas prancūzų fotografijos federacijos diplomats.

Ofiso HE 4-1818, Rez. PR 6-9801
DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
2454 West 71st Street

(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Pirm. ir penkt. 2 — 8 p. p. Antr. ir ketv. 9 — 11 v. r. 4-8 p. p. šeštad. 9 v. r. iki 12 d.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
Kalba lietuviškai

2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
5159 South Damen Avenue

Tel. Ofiso PR 6-7860; Namų 925-7697
Valandos tik pagal susitarimą. Trečiadienis uždaryta.

Telef. — 423-2660

DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 South Kedzie Avenue

Val. pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. 8 v. r. iki 9 v. r. Treč. ir šeštad. 8 v. r. iki 3 val. popiet.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGOS
2745 West 69th Street

Tel. 737-2290; ofiso ir rezidencijos — Pirmia lizonius tik susitarus (by appointment)

DR. LEONAS SEIBUTIS
Inkstų, Pūslės ir Prostato CHIRURGIJA
Ofisas 2656 W. 63rd St.

Val.: antrad. nuo 1 - 4 popiet, ketvirtad. nuo 5 - 7 vakare

Ofiso tel. 776-2880; Rez. 448-5548

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4235 W. 63rd Street

Ofiso tel. RELIANCE 5-4410
Rez. GRowellhill 6-0612

Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 val. iki 2 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. vak. antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas: 2750 W. 12th Street
Telefonas 925-8291

Valandos: 2-8 v. v., penktad. 10-12 v. r., 2-3 v. vak. Šeštad. 1-4 v. vak. Sekmad. ir trečiad. uždaryta
Rezid. tel. WA 5-3099.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir moterų ligos
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PProspect 8-1223

Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. Šeštad. 2-4 val. popiet. ir kitu laiku pagal susitarimą.

Of. Tel. HE 4-2123, Namų GI 8-6195

DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street

Pirminėja lizonius tik susitarus
Val. 2-4 p. p. ir 7 iki 8 v. vak. Trečiad. ir šeštad. uždaryta

Tel. PProspect 6-9400

DR. ONA VASKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6648 South Albany Avenue

Val.: pirm., antrad., ketv. 6-8 val. vak., penkt. ir šeštad. 2-4 popiet. ir kitu laiku pagal susitarimą

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3160

DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
8107 West 71st Street

Val.: 2 iki 4 v. p. ir 7 iki 8 v. v. Treč. ir šeštad. pagal susitarimą

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 South Pulaski Road

Ofiso tel. 767-2141 Namų 636-4850
Val.: pirmad., antrad., penktad. 1-4 ir 6-8 v. v. ketvirt. 6-8 v. vakare. Šeštadienis 11-3 val. popiet.

Valios ir širdies tragika

Justino Marcinkevičiaus drama - poema "Mindaugas"

Lietuvos valdovo — vienytojo figūra dramaturgijoje.

Karaliaus Mindaugo asmenybė ir jo tragingai baigtas gyvenimas sudomino jau ne vieną rašytoją. Pirmas buvo lenkų poetas Julius Slovackis (Juliusz Slowacki), jau 1832 metais sukūręs penkių veiksmų "istorinius vaizdus" "Mindaugas, lietuvių karalius" (Mindaugas, krol litewski). Romantiškas temos traktavimas nukelia veiksmą į stambelybės Lietuvą; personažai — stiprių aistrų, griežtų veiksmų, nenuolaidūs lietuviams, kuriems priešpastatomi krikščionių pasaulėžiūros antipodai. (V. Kapso — Vinco Kudirkos verstas pavadinimu "Mindaugas, Lietuvos karalius", mėgėjų buvo vaidintas Rusijos miestuose, statytas 1923 metais Kaune Valsybės teatre ir Juozo Vaičkiaus vienuolika ar dvylika kartų rodytas Chicagoje.)

Mindauginė tema yra inspiravusi ir Vincą Krėvę. Jo "Mindaugo mirtis", sceniniai nepatrauklus draminis veiklas bei kompoziciniai perkrautas epizodais, tebuvo statytas tik Hamiltone, Kanadoje, ir rodytas Chicagos išvykoje.

Mūsų laikais dar mindauginė tema drama, pavadinta "Vara" (Jėga), parašė ir šiuo metu Svedijoje gyvenantis latvių rašytojas Martins Ziverts.

Gal nežinomas faktas, jog Mindaugo asmeniu ir laikotarpio įvykiais buvo susidomėjęs ir Vytautas Alantas. Jo stipriai pradėta pjesė nerodė, deja, kūrybinio poškio, per skubiai sumegzta. Rankraštis, matyt, išsilo kiti autoriaus darbų tarpe, Detroito.

Vilniuje 1968 metais iš spaudos pasirodė, o ir tuo pačiu laiku scenos šviesoje sutviskėjo žinomo poeto Justino Marcinkevičiaus dviejų dalių drama — poema "Mindaugas." Tiek Vilniaus akademinio teatro premjera, lygiai ir Klaipėdos valstybinio teatro savaimingas pastatymas susilaukė žiūrovų nemenko susidomėjimo. Prie ko, tenka spėti, prisidėjo ir spektaklio tematika, o drauge ir kūrinio nelaukiai

STASYS MERINGIS

naujoviška struktūra bei pastatyminiams išsprendimams. Abi premjeros palydėtos svariais kritikų balsais, kas leidžia sveikinti ir vertintojų kultūrinę raidą.

Kiek išspausdintas "Mindaugo" tekstas yra įtaigotas pirmojo sceninio pastatymo, ar teatro bei dvejų joje pasitenkimo pateiktu originalu — klausimas, į kurį sunku atsakyti, nesekus režisūrinio proceso.*)

Justinas Marcinkevičius

J. Marcinkevičiaus "Mindaugas" veikalo konstrukcijos ir turinio požiūriu.

Viduramžių Lietuvos istorija temų gausumu bei jų dramizmu — patrauklus lobis įvairių sričių menininkams. Apgailėtina, jog menkai turime epochai nušviesti savųjų šaltinių, kad ir patys esame verčiami ir kitus skatiname versmų ieškoti svetimųjų surašytuose teigimuose. Julius Slovackis, pavyzdžiui, Mindaugo laikotarpio ženklų žvalgėsi vokiečių kronikose ir rusų istoriko Karamzino raštuose. Vėlyvesni*

Mindauginės tematikos literatūra dar papildoma Juozo Kraliausko romanais: "Titnago ugnis" (1962) ir "Mindaugo nužudymas" (1964).

laikų lietuviams rašytojams jau atsirado mūsiškės naujos istoriografijos talka. Gi poetas Justinas Marcinkevičius, be abejo, stropiai yra pasirašęs taipgi įvairiai naudingoje literatūroje.

Jei ankstyvesni mindauginio apskritai lietuviško istorinio siužeto autoriai skėsdavo išpūdingose mažmenose ar platesnio masto vykių vaidavime (Maironis, Vienuolis, Krėvė, Sruoga), "Mindaugo" kūrėjas šių grėsmių išvengia. Naujoviško pavidalo poemoje — dramoje veiksmą stumia paskiri personažai ir tėra tik dvi (interjerinės) didesnio dalyvių skaičiaus scenos. Pirmoje dalyje (Vismanto piliis, Mindaugo piliis, Mortos menė ir scena prieš uždangą bei trys metraštininkų įtarpai) vystoma Mindaugo Lietuvos suvienijimo idėja — svajonė ir šia linkme jo varoma politika, o taip pat ir ištikimo draugo žmonai meilė, jos pavilijimas. Autorius šioje dalyje suvienijimo naudotas priemonės vadina smurtu, susietu su meile.

Antrąją dalyje (Didžioji menė Mindaugo pilyje, Keramikos dirbtuvė Mindaugo pilyje, vėl didžioji menė bei keramikos dirbtuvė, taip pat trys metraštininkų įtarpai). Tokia yra sceninė ir literatūrinė konstrukcija, antrąją dalyje pristatoma, kaip Šlovė ir kančia. (Antraštės melodramatiškumas).

Faktiškai tėra nedaug pagrindinių veikėjų, su metraštininkais iš viso devyni; dvigubai daugiau antraeilių personažų, turinčių po vieną sceną (kuni-gaikščių viešnagė Vismanto pilyje ir Zemaičių pasiuntiniai.)

Sekimas pradedamas 1219 m. data, Mindaugui pradėjus Lietuvą jungti; baigiamas fataliu 1263 m. atentatu, kai buvo nužudytas, o jo palikuonys išnaikinti.

Du personažai — Juodas metraštininkas ir Baltas metraštininkas — modernus antikinės tragedijos choras: pranešas apie įvykius, juos vertinąs skirtingomis pažvalgomis. Abu metraštininkai mintijimais diametrali (Nukelta j 4 pusl.)

Justinas Marcinkevičius

Ištrauka iš dramos — poemos "Mindaugas". Detalė Mindaugo ir jo vyresniojo brolio Dausprungo pokalbio, karaliaus vainikavimo iškilmėms pasibaigus.

MINDAUGAS

Vis ašaros ir ašaros! Kieno?

DAUSPRUNGAS

Zmonių, laurų kančiom tu užmokėjai
Už šituos akmenis... kurį vargais
Grindei sau kelią į kariną...

MINDAUGAS

Brolie,
Aš gi ne sau! Ar man ji reikalinga?
Juk ne ant mano ją galvos uždėjo —
Ant Lietuvos galvos. Ant Lietuvos!

DAUSPRUNGAS

Tai ar aš nemačiau, kaip tavo akys
Džiaugsmu spindėjo, kaip virpėjo rankos.
Kada prisilietei prie tos karūnos,
Kaip tavo veida iškreipė lyg randas
Didybės ir galybės šypsena...

MINDAUGAS

Taip, aš buvau laimingas — kaip žmogus,
Kurs pagaliau pasiekia savo tikslą.
Taip, aš esu laimingas — taip, kaip tėvas,
Kurs džiaugiasi pamatęs, kad sūnus
Išaugo pagaliau į stiprų vyrą.
Kurį visi pažįsta, mato, giria
Ir sveikina! Mandagiai, nes — gerbia.
Aš viską jam atidaviau. Savim
Išmaitinau, savim jį išpėnėjau.
O ar atsimenat, kaip šitas vaikas
Žingsnius pirmuosius žengė, kaip visi
Jam pagalvus tekašiojo po kojom?
Kad tik pagrįžtų... Šiandien pats matai:
Jį sveikino pasiuntiniai, legatai
Nuo Danijos karaliaus Voldemaro,
Nuo Vokietijos imperatoriaus, nuo Bransko,
Nuo Galičo, Volynės, nuo Maskvos.
Mozūrijos ir daugelio kitų
Kunigaikščių. Dovanas jam klojo.
Ir laimės jam linkėjo. Juk matei...

DAUSPRUNGAS

Tos dovanos, linkėjimai ir kalbos —
Tai melas ir klaida. O tie svečiai!
Jie tyčiojasi iš tavęs ir mūsų,
Iš mūsų kalbos, dievų ir papročių.
Iš mūsų drabužių ir apsiėjimų.
Tu Lietuvą išleidai į pasaulį,
Auvilkęs vargšes svetimu rūbu.
Tu į krūtinę į jį įdėjai piktą,
Negerą dievą. Pirkdamas karūną,
Tu iš tikrųjų Lietuvą parduodi.
Tu grauni tai, ką pats taip sunkiai kūrėi.
Pakol iš lauko priešas veržės — nieko
pasiekti negalėjo. O dabar
Jis iš viešaus pradės mus est ir graužt.
Nes tu jį išleidai ir lepei
Visiems jį gerbti, garbinti, mylėti.
Atsakyki, Mindaugai, karūnos
Ir nukabink tuo sienos šita diev!

Rodo į Nukryžiuotąjį

Aktorius Juozas Rygertas Justino Marcinkevičiaus Mindaugo vaidmenyje Vilniaus Akademinio teatro pastatyme. Nuotr. Br. Taleikio

MINDAUGAS

Man j's patinka, nes ant jo galvos
Taipogi karūna. Taip pat kančia.
Dabar aš suprantu matyt, karūnos
Tik s'elvartą, kančias ir skvamsą reiškiat.
Tai inkite mane ir nukryžiuokit!

(Užsideda karūną)

Štai aš jau vainikuotas! Karūna
Aštriais dygliais jau pervėrė man kaklą.
Štai, laša mano kraujas. Pažiūrėkit!
Ak, jūs nematot... Bet kodėl jūs matot
Tą, ką p' jus sakot, šypsena, tą džiaugsmą,
Kursai kaip randas iškreipė man veidą?
Tai buvo skūsdamo šypsena — ir tu,
Tu, Dausprungai, turėjai ją suprasti.
Deja, nesupratai. Deja, nepamatei.
Sėdėjai mano dešinėje — turėjai
Suprasti ir pajusti, kad aš... buvau
Ne karūnuotas čia, o nukryžiuotas!
Jūs vieną ranką prikalėt, o kitą —
Kryžiuočių ordinas. Dabar aš nieko
Nebegaliu daryti — ranku n'ėr.
Bet aš dar gyvas. Ir todėl jūs puolat
I dvi dal's ir mano širdį plėsti
O aš, kvailys, dar vis bandau ją gint...

(Rodo į Nukryžiuotąjį)

Štai, jam ir šonas pervertas... Žinau,
Kad atsiras tokiai, kurs vieną dieną
Ir mano širdį pervers. Bet ir tasyk
Jūs tematysit šypsena ir džiaugsmą
Ant mano lūpų... Nes ant jų plėvens
Vienintelis ir teisingusias žodis.
Ar mokate tą žodį — Lietuva?

Ilgą tylą.

Laiškas kunigaikščiui Radvilai

(Iš "Vieverių kronikų")

KAZYS ALMENAS

(Tėsinys iš praėjusio šeštadienio)

— Pinigus? — Suchockio baltu veidu perbėgo paniekinanti šypsena. — Apie kokius pinigus Jūs kalbate?

— Mano pinigus! Mano uždirbtus, man priklausančius pinigus! — kriokiančiu balsu šaukė Svėris. — Mano pinigus!..

— Jūs nesuvaldote. Nežinau, apie ką teikiatės kliedėti, bet manęs tai visai nedomina. Eikite... arba Jacekas Jums pagelbės...

Svėris atsitraukė atbulas ir griebėsi durų staktos. Jam reikėjo į ką nors atsiremti, kad neapvirštų.

— Tu neapsuksi manęs! — švokštė jis. — Aš pasakysiu! Aš paduosiu į teismą tave! Apkelbsiu visur, kad esi sukčius, vagis, apgavikas!

Suchockio šypsena pradingo. Jis priėjo keltą žingsnių artyn.

— Tu esi naivesnis, negu maniau, Svėri, — tarė jis. — Apie savo smulkų diplomatinį triumfą aš savo pažįstamiems jau papasakojau. Tą vis dėlto pikantišką anekdotą. Kol kas, atsižvelgdamas į tavo interesus, pasakojimuose neminėdavau tavo pavardės. Bet, jei

tu pats to taip nori... — jis truktelėjo pečiais, — paminėsiu. Tai tik pridės daugiau humoro. O kas link teismo, Svėri, tai toks naivus ir tu negali būti. Kuo tu save apkaltinsi tame teisme? Turi pasirinkimą. Suktybe ar falsifikacija? Jei manai, kad gali man bent truputį pakenkti, Svėri, bent truputį, tai žiauriai apsirinki...

Svėris žiauriai apsiriko.

Sėkmingi papirkėjai, ypatingai jei jie aukštai stovi, susilaukia net tam tikros pagarbos. Papirktiesiems, o tuo labiau apgautiems papirktiesiems, tenka tikta panieka. Suchockio pastangom ši istorija pasklido po visą Vieverių apylinkę ir net toli už jos. Ir ji išstrėmė Svėrij iš žmonių tarpo taip visuotinai, lyg jis būtų buvęs pasmerktas baigti savo dienas ant negyvenamos salos. Kaimynai nebekalbėjo su juo, sutikę jį pakelėje žmonės nusisukdavo arba žvelgdavo tiesiai į priekį, tarsi jie nematytų Svėrio iš viso. Jei tai būdavo žmonės iš Vieverių, jie su panieka nusispiaudavo jo pusėn. Vienintelė pas jį tarnavusi merga, neatsiėmusi net algos, sugrįžo pas tėvus. Jo žmona, ku-

ri ir šiaip nebuvo stiprios sveikatos moteriškė, dabar iki vėlyvos nakties verkdamo ir kartodavo, jog daugiau tokio gyvenimo ir juos supančios neapykantos ji pakelti negalėsi.

Bet baisiausias pragaras virė Svėrio viduje. Tiek ilgai tautosi sapaui dabar tapo karčia paukūta. Prieš tą kasdien šimtus kartų prakeiktą susitikimą su Suchockiu Svėris buvo svingingas žmogus, jis mėgdavo pasižmonėti ir draugų jam netrūko. Dabar jis visiškai užsislendė savo mažajame kelyje, vengdamo iš-eiti net į gatvę ir bandė užsimiršti, pasinerdamas į darbą.

Buvo nudęginti bulvienojai, paskutiniai lapai puolė nuo medžių ir pirmas sniegas spėjo nukristi ir vėl ištirpti. Svėris taisė palei kelią nusidriekusią savo ūkio žaginę tvorą. Jis norėjo pakelti tą tvorą kiek galint aukščiau, padaryti iš jos nelyginant tvirtovę, taip aukštą, kad keliu einantis preivis ir jo trobos neįžiūrėtų. Nebuvo daug praėivių tą dieną, ir tai tiko Svėriui. Apie vidudienį jis iš tolo pastebėjo keliu atklimpčiojantį ubagą Kurkį. Svėris nustojo dirbęs, atsirėmė tvoros ir laukė ateinančio ubago. Skaudu tai buvo prisipažinti ir sau pačiam, bet šiais laikais jis iš tiesų su nekantumu laukdavo ubagų. Bent jie jo namų neaplenkdavo, bent jie nenusižėgdavo, jį kelyje sutikę. Kurkys buvo ypatingai laukiamas. Jis atnešdavo ir namus daugiau pletkų kaip kad poterių, jis gerai žinojo visas būtas ir nebūtas Vieverių apylinkės paslaptis. Kurkys buvo tapęs Svėriui beveik paskutinis ryšys su jį supančiu, jam nebyliu tapusiu pasauliu.

Nežiūrint savo šlubos kojos, Kurkys šį kartą klimpčiojo stebėtina greitai. Abi prie-

šono kabančios didelės tarbos supos su kiekvienu jo žingsniu. Senas, apžėlęs veidas buvo paraudęs iš pastango.

— Tegul bus pagarbintas, — dar jam nepriėjus, šūktelėjo Svėris.

— Per amžius... — sumurmėjo Kurkys. Jis stabtelėjo prie Svėrio ir giliai atsiduso. — Bet pailsau, Panie... Pailsau... — suėmė savo storu uknoliu padabintą lazda stipriau, ir atrodė, jog rengėsi žygiuoti tolyn.

Lyg replėm šitai suspaudė Svėrio širdį.

— Kurky, — tarė jis, — nejaugi neužsukusi?

Ubagas atsigrėžė. Jis mirksėjo savo traiškantom akim. Nedažnai gi atsitikdavo, kad jį kviesse kviestų į vidų, ir jis buvo kiek nušėbęs.

— Kad skubu didžiai, Panie... Skubu... — pašikino jis.

— Bet minutėle... Kur čia nutrūksi, Kurky? Šeiminkė tik vakar duonos iškepė.

Svėris kalbėjo skubėdamas, pats net nesu-vokdamas, jog jis štai maldauja ubagą, kad tas teiktųsi pas jį užėti.

— Berods, ir lašinių bryzas rasis.

— Skubu, Panie... — pakartojo Kurkys ir perbraukė ranka per sutaršytą barzdą.

— Aš karčioslos šiandien atmušiau butelkų... Negi dabar vienas ir gersiu?

Šitai pataikė į jautresnę vietą. Kurkys šyptelėjo, pataisė savo kabančias terbas.

— Kaipgi, Panie, — tarė jis jau eidamas per vartus. — Neaplenkčiau Jūsų niekad, tik kad šį kartą skubu... Oi, jau nebegaliu tiesiog, Panie.

Nežiūrint šlubos kojos jie abu greit perkir-

to ūkio kiemą.

— Tegul Visagalis Viešpatys palaimina ir apsaugos šiuos namus, tegul duoda skalsos virtuvei, pilnumo svirnamis ir sveikatos gospadi nei. Amen, — išbėrė Kurkys savo patį trumpiausią poterių variantą, persižegnojo ir įžengė į trobą.

Svėris nedelsdamas nukėlė nuo lentynos karčiosios bonką ir apkultą puoduką.

— Tai kur jau taip skubi, Kurky? — paklausė jis, pildamas degtinę. Pripylė pusiau pilną ir padavė ubagai. — Na, kad tau pamačytų.

Kurkys paėmė puoduką dviem juodais, kaip žemė, prištais, paustė, tada primerkęs akį nusišypsojo Svėriui ir lėtai pasigardžiudamas išgėrė.

— A ta ta!.. Tai locka seniems kaulams, Panie, — tarė jis baigęs. — Nagi i Sraują skubu. I dvara...

Svėrio ranka suvirpėjo ir srovėlė karčiosios šliukštelėjo pro šalį.

— Oi, nepykinkit Dievo, Panie! — beveik šūktelėjo ubagas. — Tokią arielką!

Svėris susitramdė, pakėlė puoduką ir vienu mauku jį išgėrė. Degtinė degindama nuvilnijo gomūriu, Svėris pasipurtė ir pripylė puoduką iš naujo. Šį kartą pilną. Jis pastatė puoduką ant stalo, bet jo nepaleido.

— Sakai, i Sraujos dvara?... — tarė Svėris, ir jo balsas buvo kimus.

— Nagi taip, i dvara, — atsakė ubagas. Jo akys godžiai sekė degtinę. — Turiu svarbų reikalą, Panie. Bet, šiukštu, paslaptis tai...

— Sakai, paslaptis?... — Svėris pastūmė puoduką, ir ubagas ištiesė ranką. Abu dabar

(Nukelta j 4 pusl.)

Laiškas kunigaikščiui Radvilai

(Atkelta iš 3 pusl.)

laikė jį nusitvėrę, ir stoji minutė tylos.

— Kokia paslaptis, Kurky? — paklausė kilmiai Svėris.

— Ach, Panie... Savo spraudu atsakau... Nors nieko virtuvėje nebuvo, ubagas apsižvalgė ir pasilenkęs Svėrio pusėn sušnabždėjo:

— Siukštu, nesakykit, Panie. Laišką nešu į dvarą.

Svėris bemat paleido puoduką. Ne tik užtai, kad Kurkys jį užsitaravo, jam reikėjo atsiremti į stalą, kad neišduotų, kaip virpa jo ranka.

— Manim gali pasitikėti, Kurky, tarė jis, stengdamasis susivaldyti. Ubagas siurbčiodamas gėrė degtinę. Jo senos, vandeningo melsvumo akys blizėjo.

— Ech, Panie, — tarė jis stabtelėjęs. — Įbaugino mane, kad baisu ir pamislyti.

— Sakai, įbaugino?... — Svėriui reikėjo dabar kuo nors užsiimti, tad jis nukabino iš kaminio lašinių šoninę ir, tramdydamas rankų virpėjimą atplovė piršto storumo bryza.

— Oi, Panie... Dar vis aš neatsipučiu... Kad kas, maniau jau galas...

— Čia, užkask, Kurky... Negi mes gersim taip be užkandos? Na, bet gi nevalia taip! Kas ten tave baugino, pasakyk.

Ubagas patogiau atsilošė. Matyt, degtinė jau pamažu darė savo. Jis paėmė lašinius, vėl apsižvalgė, mesdamas susirūpinusį žvilgsnį link priemenės pravertusių durų.

— Et... ten! — mostelėjo jis į tą pusę.

Svėris atsistojo ir užvėrė duris.

— Ten? Kad ten tik miškai...

— Nagi, taip, Panie... — Kurkys čiaupėdamas kramtė lašinius ir blizgančiom akim žvilgčiojo karčiosios link.

Svėris įpylė.

— Na, bet sunku tikėt... Kas gi galėjo miške įbauginti?

Kurkys, siurbčiodamas ir protarpiais sunikiai dūsausdamas, gėrė. Aiškiai šita, jį užgriuvisi, paslaptis dabar jam nepakenčiamai svilino liežuvi. Trečias puodukas karčiosios ir gi reikalams negelbėjo.

— Tik šiukštu, Panie... Nesakykit nei dūšiai, — pradėjo jis pašnibždom, bet, pasakojimo įtampos pagautas, netrukus tą atsargumą pamiršo. — Einu aš, sau litaniją kalbėdamas, nuo Salaparaugės, Panie. Tuo taku, kuris per Raudonę kerta. Einu poną Dievulį garbindamas, tik staiga sušnara krūmai, tik strakt! Toks žaliūkas iš miško ir ant tako! Vyras kaip jautis, Panie! To negana... Šoblė sieksinė prie šono, du puštalietai kaip armotos už diržol! Vai Jėzau!.. Sustoja jis priešais mane ir sako: "Kurky!"

— Pažinai jį?

— Ech, gink Dieve, Panie, — ubagas prisilenkė arčiau ir vėl atsiminė savo šnabždėjimą. — Manding, jis iš Martkaus gaujos... Bet, šiukštu, Panie! — jis atsitiesė atgal. — "Kurky!", tas žaliūkas sako man. "Ar vertini savo spraudą?" Panie! Man visos blusos taip ir apmirė. "Vertinu", sakau jam, o kinkos tik virpa. Aš vargšas ubagas. Ką aš turiu daugiau be sprando? "Tai", sako jis, "Jei nori išsaugot tą spraudą, nunešk šitą laišką į Sraujos dvarą ir įduok pačiam poniam ir rankas." Pačiam poniam!.. Oi varge tu mano! "Pasigailėk, sakau aš jam, "ten manęs į tvartą neleidžia, o kur čia prie pačios ponios?" "Nieko", sako jis. "Pasakyk, kad turi laišką ir prileis", sako jis man ir tik trina savo tą sieksninę šoblę ir žvilgt, žvilgt ir mano spraudą. "Nešiu, jau nešiu", sakau jam. "Žiūrėk, kad tuoj nuneštum", sako jis man. "Ir niekam nesakyk nei žodžio, nes kitaip būsi be sprando. Nunešęs laišką tuoj grįžk čia atgal su atsakymu". Varge, oi varge, prapuolęs aš!..

Kurkys susigraudinęs palingavo galvą ir rankove nusišluostė ar nuo degtinės ar nuo tų baisių prisiminimų aprasojusią kaktą.

— Pasigailėkit manęs, Panie... Nei žodžio, nei žodelyčio...

Svėris iš susijaudinimo buvo prisikandęs lūpą ir, tramdydamas rankos virpėjimą, vėl pylė degtinę.

— Kaip mane Dievas regi, Kurky! Tai turi tą laišką?

Kurkys patapšnojo mažesniąją iš abiejų tarbų.

— Kad jį kur visi nelabieji, tą laišką! Davė man, ir jis dega čia toj tarboj. Kad jis prasmegtų į devintą pragarą, Panie...

— Kurky! — tarė Svėris ir jo balsas buvo taip kimus, kad jis pats jo beveik nepažino. — Tu pasitiki manim, ar ne...

— Ką ir kalbėt, Panie... Išpasakojau gi vis-

ką... Viską kaip buvo.

— Pasitiki manim?

— Ką jau veiksiu nepatikėjęs, Panie.

— Tai klausyk, Kurky... Parodyk man tą laišką!..

Ubagas stipriai sumirkėjo ir abiem rankom prispaudė tarbą prie savęs.

Jūs norit mano galą, Panie?.. — suvapėjo jis.

— Mudu čia tik dviese. Tik aš ir tu, Kurky. Nematys, nežinos niekas. Niekas negali žinoti. — Svėris persisvėrė per stalą ir kalbėjo greit, pusiau pašnabždom. — Tu, nemanyk, kad taip už dyką... Aš užmokėsiu... Užmokėsiu tuoj... Jis pašoko, nubėgo prie indaujos ir grįžo nešinas skepetoje surištais pinigais. — Čia visos auksinas, Kurky. Aš tau jį duosiu visą. Tu tik leisk man perskaityt tą laišką... Visas auksinas, matai?..

Kurkys blizgančiom akim žvelgė į sauja variokų. Kaip jam, tai buvo vis dėlto didelis pinigas. Jis liežuvio apvedė savo suskilusią viršutinę lupą ir nejučiomis sučepėjo.

— Niekas nežinos... Tu sėdėk čia, pasistiprink, o aš tik perskaitau tą laišką ir gražinu... Kas gali žinot?... Ką sakai, Kurky?..

Stojo minutė tylos.

Ubagas pasikasė sau barzdą, atsiduso, tada ištiesė ranką ir lygiu tikslu mostu sužėrė pinigus į prie stalo pristumtą tarbą. Dar varioakams bebyrant, jis padavė Svėriui sulankstytą popieriaus lakštą.

— Gerk... Stiprinkis, Kurky... Aš tik perskaitau ir grįžtu, — raminančiai murmėjo Svėris, pamažu eidamas savo miegamojo link. Kurkys tarsi norėjo dar priešintis, bet jo žvilgsnis užkliuvo už karčiosios bonkos. Jis pritraukė ją artyn ir pamažu, bambėdamas kažką panašaus į poterius, prisipylė sklidiną puoduką.

*

Tai buvo pono Suchockio ranka rašytas laiškas. Kažkaip Svėris tai nujautė, dar prieš atlankstydamas popierių. Taip, tai ta pati nenekčiama ranka, nors matėsi ir esminis skirtumas, palyginus su laiškų, kurį nakties metu atnešė pasiuntinys. Raidės krypo ir vietomis rašalas buvo išsiplėtęs. Atrodė, kad ranka virpėjo, šitai berašant. Ir sakiniai nebuvo elegantiški. Trumpi ir išsigandę sakiniai.

"Brangiausioji!", prasidėjo laiškas.

"Aš esu mirtinamė pavojuje. Suprask, tai ne klaida, ne apsirinkimas. Mane pagriebė ir laiko čia. Gelbėk mane, brangiausioji. Mieloji, dangau mano, tu turi daryti štai ką, arba jie mane sukapos. Už laikrodžio raštinėje yra liuosa lenta. Tenai, norėdamas tikrai Tau padaryti malonų siurprizą, aš laikau pinigus. Tik Tau juos taupiau, širdie mano. Išimk juos. Yra ten daugiau 5000 auksinų. Sudėk visus į maišą ir, mano brangioji, pati prižiūrėk, kad penktadienio rytą jie būtų palikti Sidabravos bažnyčios griuvėsiuose už didžio altoriaus. Nėdaryk nieko kito. Liepk, kad nesektų pasiuntinio, netrukdyk, apsaugok Viešpatie, nesakyk nieko niekam. Tik tada matysi mane gyvą. Šiaip, o brangioji, mano mirtis būtų ant Tavo galvos. Pasigailėk manęs, ir aš Tau atsitesiu šimtus kartų. Visada Tave karštai mylėjau. Tikėk manim. Gelbėk mane.

Parašas po laiškų taipgi atrodė sukrypęs ir išsigandęs.

Žiūrėjo į laišką Svėris, ir tos raidės, tie žodžiai raibo akyse. Raibo raidės, ir tada pradėjo sukstis skaičius. Ne tūkstantis, bet penki tūkstančiai dabar! Penki tūkstančiai žerinių auksinų! Neviltin nugrimzdę sapnai vėl iškiolo prieš jį, ir aplink juos, tarsi į sukurį patekusios žvaigždės, sukosi sietynas auksinių monetų.

Štaiga Svėris tvirtai žinojo, ką reikia daryti. Jis atsikimšo rašalinę, paėmė žiasiplunksnę. Laiškas ir taip nebuvo švarus, rašalu vietomis suteptas. Iš tiesų buvo lengva pakeist, ką reikėjo. Jis atsargiai ištrynė pusę žodžio ir taip pat atsargiai pusę žodžio įrašė.

Penktadienis tapo pakeistas į ketvirtadienį.

— Šiukštu, šiukštu, Panie... — vapėjo girtas Kurkys, kai jam buvo gražintas laiškas. — Nesakykit tik, oi nesakykit niekam...

— Prisiekiu, nesakysiu, — dar vis kimiu, bet dabar daug ramesniu balsu atsakė Svėris. — Tik tu nunešk kur reikia. Pačiam poniam, suprantai?

(Bus daugiau)

(Atkelta iš 3 pusl.)

kits kitam priešingybė. Tai sąlyginės jėgos, įsipiną į tariamą veiksmo tikrovę. Baltas metraštiniškas kankinasi, kad "Mums reikia visumą aprėpti. Žmogų! Jo priežastį ir tikslą jo išaiškinti." Tuo tarpu Juodam terūpi vien faktai, nesigilinant nei į mokslą, nei į tiesą nei į būsimas kartas: "O gal jos nenorės tiesos žinoti, o bevelys melą. Iš kur mes žinom, ko norės mūs aniniai." Ir lyg antspauduodamas istorijos mūsų gadynėje nepastovumą, Juodas finale nuduria Baltąjį, sudrasko jo užrašus.

Sinotipinis "Mindaugo" turinys nesudėtingas. Dramoje nėra nei veiksmo ašies, nei į laikmetį platesnių iškylių.

Akcija kaupiasi ir bręsta Lietuvai jungti politikoje ir meilėje moteriškai. Eiliuotas tekstas racionalus, paveikus, nors ir neturi sruoginio poetinio gaivališkumo.

Kūrybos licencija leido autoriui atsisakyti tradicinių ir istorinių duomenų. Tai, pavyzdžiui, atima Daumantui nusistovėjusią privilegiją keršyti už paviliotą žmoną, pristato jį vien kaip suokalbininką; naujai Mindaugo žmonai palieka pirmosios vardą; įprastą iki šiol dramaturgijoje sūnaus Vaišvilko vaidmenį perleidžia vyresniajam broliui Dausprungui; sugalvoja kupriaus bajoro Vismanto personažą — ištikimo pasekėjo, iš kurio Mindaugas paveržia žmoną, sugyvendamas su ja vaiką. Užtinkamos ir kitos savybės.

Tačiau fantazavimas poezijai ir dramai būdingas, netgi privalomas dalykas. J. Marcinkevičiaus "Mindaugas" yra poema dramatinėje formoje. Ir naujoviška konstrukcija, kondensuota forma, modernus tems traktavimas leidžia veikalą laikyti neeiliniu indėliu į lietuvių literatūrą.

Mindaugo vaidmuo, siekimai, egzistencializmas J. Marcinkevičiaus poemoje.

Karaliaus Mindaugo vaidmuo bandytas išryškinti beletristikoje, dailėje, skulptūroje. Poetas Justinas Marcinkevičius, temą iš naujo paliesdamas, savo didvyrį pristato ne vien kaip valstybininką, bet ir kaip žmogų, kuriam rūpi būties prasmė, pastangų nepastovumas, siekimams grėsmė ar jų žūtis.

Mylinti moteris, norėdama su juo sujungti savo gyvenimą, šitaip jį apibūdina:

"Tu didelis. Galingas. Tu valdovas."

Ir Mindaugas trokšta tos didybės, galios, viešpatavimo. Tampa engėjas, žiaurus, ant kelio stojusiems negailestingas, nes "to reikalauja Lietuva", kurios sujungimas tampa vyriausiuoju tikslu, gyvenimo prasme. Pasikalbėjime su vyriausiu broliu Dausprungu, priekaištaujančiu ir užjaučiančiu, Mindaugas atmėta mintį apie meilės stimulą:

Valdžia ne meile laikosi, o baime. Pamils vėliau, kada susiprotės,

Kad aš buvau teisus ir kad nebuvo Nei kito kelio, nei kitokios meilės.

Ką aš gavau? Aš nieko negavau. Aš Lietuvą lipdau po gabalėlį.

Jisai kankinasi, nerimsta, teisingai vartojama prievarta, tiki savo kuriamu dievu — vieninga Lietuva. Negali pakeisti atskyros, priešgynos:

Aš negaliu valdyti, kai kiekvienas Kas sau valdovas. Ką jūs iš manęs Padarėte, draugai, bičiuliai, žmonės? Ir kam aš jums toksai bereikalingas?

Kaip aš surinksiu Lietuvą dabar, Kuri kiekvieno širdyje kitokia?

Po karūnavimo iškilnių, besidžiaugdamas karališkuoju vainiku, į brolio Dausprungo priekaištą, jog karūną gavo žmonių kančiom ir ašarom, draug ir vargais, kuriais grindė kelią į vainikavimą, Mindaugas stebisi:

Aš gi ne sau! Ar man ji reikalinga? Juk ne ant mano ją galvos uždėjo— Ant Lietuvos galvos. Ant Lietuvos!

Be kitų ryškių ypatybių, autorius savo herojų apdovanoja dar ir puodininko, puodžiedžio menininko talentu. Mindaugas lipdo Lietuvos keramininį žemėlapi).

VALIOS IR ŠIRDIES TRAGIKA

Stai gabalą imu, tarp rankų minkau. Jaučiu, kad paklusni. Kad pasiduoda. O jeigu pasiduoda — tai prijungiu, Tai prilipdau prie Lietuvos. Ir viskas.

Ir Lietuva didesnė. Pažiūrėk: Ji buvo tik tokia prieš daugel metų, Kada pradėjau kurti ją. Sklypelis

Tarp Nemuno ir tarp Neris. Dabar Matai kokias? Neblogas darbas, Senil

Ir kada nuo priešiško Dauman-

Kad aš buvau jos irankis... kad aš Tik ją mylėjau... Lietuva... Ją vieną... Gal būt, mane supras... gal būt atleis... (Miršta)

J. Marcinkevičiaus dramoje prasišverbia simboliai, kurių būdingas ir molinio kūrinių prasmuo. Subyrėjusios Lietuvos pavaizdavimas.

Mindaugo protas ieško tiesos, svarstąs būties esmės klausimą.

Karalius Mindaugas. Skulptūra Vytauto Kašubos

to smūgio būna ne tik mirtinai sužeistas Mindaugas, bet ir gabalus sudūžta ir Lietuvos naujų rubežių molis, skeveldras apglėbęs, jis įsako Baltam metraštiniukui:

Rašyk, kad aš... kad nemylejau nieko... Tačiau pridėk, kad visa tai dariau Tiktai dėl Lietuvos... tik dėl Tėvynės... Ir būtinai pridėk, kad jai ir man Tur būt, nebuvo kito... kito kelio...

Savais poelgiais. Jis viduramžių atstovas, svaja ir tvirtu pasiryžimu sujungti valstybę — nacionalinė didinga figūra, žmogiškųjų, moralinių vertybių ieškojimu prisitaria prie mūsų dienų gilaus galvotojo. Tipingas egzistencializmo reprezentantas.

Autorius, atrodo, mokėsi iš Šekspyro. Mindaugo svarstymai nejučiom atneša asociacijas su Hamleto apmąstymais. Pamišusios Mortos meldimas nuimti nuo

jos kuprą, leisti užmiršti meilės nuodėmę, gretinasi prie Lady Mackbeth kruvinų rankų beprotiško plovimo. Tačiau tai nusidėjimu vargu ar laikytina.

Pelną neša paminėtoje situacijoje Mortos dainos "Mėnuo saulužę vedė" prisiminimas, lygiai kaip ir pirmame paveiksle raudos "Ko tujei, kunigėli, sudaičio" naudojimas. Senovės kvaptis nuo to darosi gaivesnė.

Pakely į intelektualinę dramą Idealo susikirtimas su tikrove. Pavojus iš Vakarų ir Kryžiaus sunkenybė. Kančia, dvejojimas, sąžinės slėgimas. Protinė analizė neatneša nusiraminto.

Justinas Marcinkevičius, istorinės kronikos vilionių išvengęs, dėmesį kreipia į Mindaugo vidinį stovį, rodo jame mąstytoja, analizuojantį savo veiksmus ir aplinkoje reakcijas. Metant žvilgsnį į ateitį, nujaučiantį pastangų žlugdymą. Jo monologai krypta intelektualinės tragedijos kryptimi. Pats pirmas mūsuose eksperimentas: idealo konfliktas su konservatizmu, su tradicijomis, su savanaukiškumu. Sumanymas pasirodo painesnis, teroras ir prievarta tėra tik laikinas problemos išsprendimas. Galinga, atspari, valstybinėje formoje imponuojanti Lietuva — laikinas milžinas, kas ir kankina užsidedusį vienumo inspiratorių.

Grėsmė iš Vakarų reikalavo ne vien diplomatijos, bet ir stiprios užpuolimams atremti jėgos. Tik ietimis, kalavijais ir karinjančių masėmis atsispirti neužteko. Mindaugas naudojo kitą kelią: apsikrikštijo, išgavo Lietuvai karališkąjį vainiką. Manevras padėtį lengvino, bet lygiagrečiai ir sunkino. Senos religijos šalininkai sudarė opoziciją. Kryžius nešė naują kankynę. Mindaugas į vainikavimą reaguoja skausmingai:

Stai aš jau vainikuotas! Karūna Aštriais dygliais jau pervėrė man kaktą. Stai, laša mano kraujas. Pažiūrėkit! ...Ne karūnuotas čia, o nukryžiuotas! Jūs vieną ranką prikalėt, o kitą Kryžiuočių ordinas. Dabar aš nieko Nebegaliau daryti — rankų nėra.

Krikščionybę dramoje atstovauja vienuolis Zyvertas. Jis reprezentuojamas kaip formalus, klasingas tikėjimo puoselėtojas. Figūra autoriaus piešiama pavir-

(Nukelta į 5 pusl.)

ILGAI IŠLIEKANTI IR ATMINTINA DOVANA KALĖDOM
ENCYCLOPEDIA LITUANICA
 361 W. BROADWAY, So. Boston, MASS. 02127, TEL.: (617) 268-7730, VAKARE — 282-2759

NEW RATES

6% PER ANNUM
 OF \$5000.00 OR MORE
 ON CERTIFICATES
 2 Year Maturity

5 3/4% PER ANNUM
 ON CERTIFICATES
 OF \$1000.00
 One Year Maturity

5 1/4% PER ANNUM
 ON CERTIFICATES
 OF \$1000.00 OR MORE
 6 Month Maturity

5 1/4% PER ANNUM
 ON 90 DAY NOTICE
 PASSBOOK ACCOUNTS
 \$100.00 Minimum

5% PER ANNUM
 ON ALL PASSBOOK
 ACCOUNTS

Chicago Savings & Loan Assn.
 JOHN PAKEL, Sr., Chairman of the Board MRS. PHIL PAKEL, Pres.
 6245 SO. WESTERN AVE. TEL. GR 6-7575
 HOURS: Mon 12 P.M. to 8 P.M. Tues 9 to 4 Thurs and Friday 9 to 8 Sat 9 to 12:30

Paulius Augius "Pupos pasakos" iliustracija

Dar viena nevystančių gėlių puokštė prie dail. Pauliaus Augiaus paminklo

Nuo žybaus mūsų grafiko Pauliaus Augiaus per ankstyvos mirties šiemet gruodžio mėn. 7 d. jau sueina 10 metų. Paulius Augius buvo vienas iš anos, nepriklausomybės metais tėvynėje subrendusių mūsų grafikų ketveriukės (Augius, Petravičius, Valius, Ratas), kuri atgavino ir iškelė lietuviškosios grafikos meną iki pirmaujančio europinio lygio, drauge jam suteikdama grynai tautinį charakterį, atkasta giliuose liaudies meno kloduose.

Paulius Augius tarp jų išsiskyrė kaip ištikimiausias savo gimtojo krašto — Zemaitijos vaizduotojas. Ieškodamas ikvėpimo senuosiose žemaičių liaudies medžio raižiniuose, dievdirbių senosiose skulptūrose, Zemaitijos bažnytkaimių bei kaimų architektūroje ir tragiškoje šio kampo žmonių buityje, Paulius Augius sukurią jau niekad nenykstančios vertės medžio raižinių ciklus, pavadinatus "Zemaitijos simfonija", "Tragedija pajūry", iliustruoja Valančiaus "Zemaičių vestuves", Zemaitės apysaką "Kurmėlį", sukuria monumentalią "Zalčio pasakos" knygą, kiekvieną jos teksto puslapį ir iliustraciją išraižydama medyje, iliustruoja taipgi savo kaimyno, taipgi žemaičio, Vytauto Mačernio pomirtinę poezijos knygą, kurios išleidimo, deja, pats dailininkas jau nebesulaukė.

Pauliui Augiui mirus Chicagoje 1960 metais, sulaukus vos 51 metų amžiaus, našlės Danutės Lipčūtės — Augienės rūpesčiu ir lėšomis 1967 metais buvo išleista velionio dailininko didžiulė, paminklinė monografija lietuvių ir anglų kalba, kurioje yra sutelktas maždaug visas jo kūrybinis palikimas. Tai bene mūsų šio štol vienintelė tokios apimties, taip kruopščiai parengta ir taip liuksusiniai apipavidalinta kūrėjo monografija: 80 psl. teksto ir 284 psl. grafikos darbų nuotraukų. Monografijoje dail. Telesf. Valius pateikia žinių apie Augiaus asmenį, o dail. A. Kurauskas analizuoja Augiaus kūrybą.

Tačiau ne visuose cikluose ir ne visuose iliustracijose Paulius Augius buvo toks rimtas ir be šypsenos. Lyg ir nuotaikos praskaidrinimui jis sukūrė ir žaismingai grakščią, spalvingą ir buitiskai lietuvišką "Pupos pasaką", kurios

VALIOS IR ŠIRDIES TRAGIKA

(Atkelta iš 4 pusl.)

šiniai, įprasto spalvų sutirštinimo melodramos niekšo vaizduosena. Tai regis, silpniausias bendrumos personažas, nes trafaretinis.

Personazų įvairumas, Interpretacijai prašosi vaidybinė naujybė. Tenka tik sveikinti autorių ir laukti iš jo pažadėtų istorinės tematikos savaimingų poemų dramatinės scenos džiaugsmui.

Mindaugo charakteris visur dominuoja, vietomis veikalas net virsta monodrama. Herojus teatro žiūrovui būna ir atminty lieka kaip tauri žmoniška asmenybė. Nubryka blogybės, triumfuoja magiška didžiulis tikslas, pagimdęs tiek sielvarto ir kančios. Pirmas toks užmojis.

Šalia Mindaugo, ryškiausioji figūra yra jo brolis, vyresnysis, kunigaikštis Dausprungas, kuris "nepakelia kraujo kvapo, kurio rankos meliau prie arko limpa." Senos tikybos pasekėjas, panteistas, švelnus Mindaugo poelgių kritikas.

Kuprys bajoras Vismantas, išsilumas bendras, gražuolės Mortos vyras, nusiduriąs, sužinojęs, jog jo tariamas sūnus iš tikro yra Mindaugo vaikas.

Morta, įsimylėjusi Mindaugą, po vyro mirties su juo susirišusi ir karaliene tapusi, išprotėja nuo sąžinės graužimo ir religinių prieštaravimų. Vaidybiniai sunkus vaidmuo, reikalingas ne vien stipraus talento, bet ir ypatingų fizinių duomenų.

Mindaugo dukterė Ramunė (vienas epizodinis pasirodymas) verčiama tekėti už Galičio kunigaikščio. Tėvo argumentas:

To reikalauja Lietuva ir aš. Mums reikalinga, kad rytinė siena Bent artimiausiam laikui būtų rami.

Senis puodžius — Mindaugo bičiulis keramikos dirbtuvėje, kur karalius laisvalaikiais yra lipdęs puikiai skambančius puodus ir kur tebelipdo prapleštos Lietuvos žemėlapi. Į pastabą, kad lipdoma su meile, Mindaugas neslepia savo sentimentų:

O jau su kokia meile aš lipdžiau ir kūriau savo Lietuvai Ak, Senil Atidaviau jai viską: protą, širdį, Ir visą meilę, džiaugsmą, svajones, Ir laimės ilgesį... Nėra žmogaus, Kuris daugiau jai būtų atidavęs.

atsidėjusiai rūpinosi ir rūpinasi velionio kūrybinio palikimo išsaugojimu. Prie didžiojo Pauliaus Augiaus paminklo — jo monografijos, šeima, štai, padeda ir čia minimą naują puokštę žiedu. Lenkiame galvas ir visi, kurie Augių arba asmeniškai pažinojome arba gėrėjome ir gėrimės jo kūrybinio polėkio amžinai žaliuojančiomis viršūnėmis.

Kazys Bradūnas

Vilikaila, Šašuolių kunigaikštis, kurį Mindaugas ištremia aukštomis pareigoms į Slonimą, įtardamas samokslu ir baudamas už tai, kad savo kariaunos neatsiuntė, kai buvo puolamas tas miestas.

Du metraštininkai, Baltas ir Juodas, papildo personažo sąstatą. Jiedu stebi įvykius ir į juos reaguoja, jungdami realybę su vertinimu.

Keli (iš kronikoje atžymėtu) kunigaikščių pirmoje scenoje ir jų reakcija pavaizduoja pirmuosius Mindaugo žingsnius į Lietuvos suvienijimą. Tuo tarpu antros dalies trečio paveiklo pasiuntinių iš Zemaitijos scena daro lyg ir tašką Mindaugo pastangoms: po ilgo delsimo žemaičiai jungiasi į Lietuvą, patyrę vienišumo pavojus ir nuoskaudas.

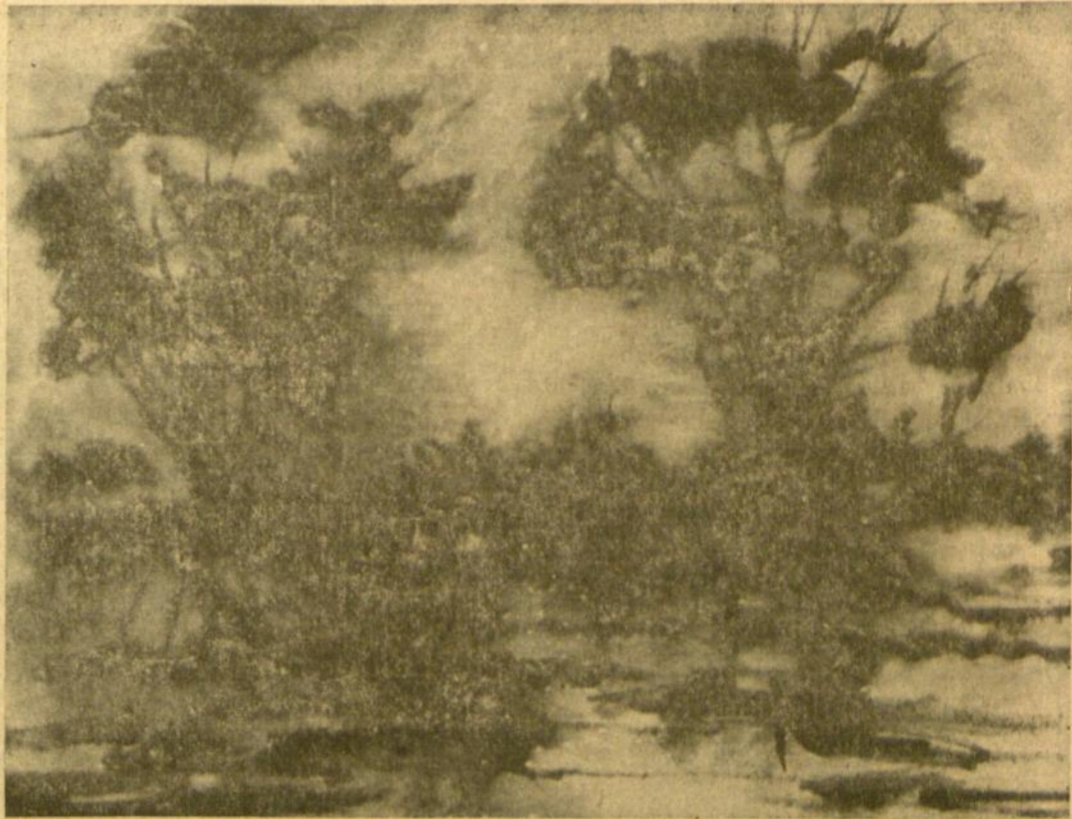
Ir vien tomis užuominomis atskleidžiamas viso krašto stovis, pradėta bei baigiama Mindaugo suvienijimo misija.

Justino Marcinkevičiaus "Mindaugas" skiriamas ne vien skaičiuoti, bet prašosi realizuoti scenoje. Originali forma, tačiau reikalaujanti ir naujų interpretacijos būdų. Laukiamos visiškai naujos pastatyminės bei vaidybinės kūrybinės bangos. Kiek girdima, darytos pastangos nebuvo nesėkmingos, kas patvirtina Lietuvos teatrų daromą pažangą.

Gandas taip pat sklinda, jog autorius pasiryžęs duoti dar naują poemų — dramų, kurių tematika lietuviškosios istorijos praeitį. Tenka gero vėjo palinkėti.

P. S. O štai praėjusios savaitės šių puslapių kultūrinėje kronikoje kaip tik buvo paskelbta informacija, kad Vilniaus akademinės dramos teatras jau stato visai naują Justino Marcinkevičiaus dešimties giesmių dramą, pavadinimą "Katedra". Dramos herojus — 18 šimtmečio lietuvis architektas Laurynas Stuoka-Gucevičius, klasiškosios Vilniaus katedros kūrėjas.

Justinas Marcinkevičius, MINDAUGAS. Dviejų dalių drama — poema. Išleido "Vaga" Vilniuje 1970 m. Apilankas ir viršelis dail. Vyt. Valiaus. Tiražas 10.000 egz. (Antrasis leidimas).

Antanas Petrikonis iš Van Pelt meno galerijoje, Chicagoj, 3137 W. 63rd St. lapkričio 28 d. atidaromos parodos. Medžiai (akvarelė)

KRONIKA

• Dail. Antano Petrikonio darbų paroda Chicagoje, Van Pelt meno galerijoje, 3137 West 63rd St. (63rd ir Troy), atidaro lapkričio 28 d. (šeštadienį) 6 val. vak. Parodoje bus išstatyta aliejinės tapybos, akrilo ir akvarelės paveikslų. Paroda galerijoje tęsis iki gruodžio 13 d. Lankymo valandos savaitės dienomis nuo 10 val. ryto iki 6 val. vak., išskyrus pirmadienį ir ketvirtadienį, kada galerija atdara nuo 10 val. ryto iki 9 val. vak. Pakvietimai į šios parodos atidarymą nebus siuntinėjami, tačiau visi atidaryme mielai laukiami. Įėjimas nemokamas.

• Dail. A. Galdiko paveikslų savininkams. Dail. Adomo Galdiko anglų kalba leidžiamoji

PARDUODAMI IS MODELINIŲ NAMŲ BALDAI Galima pirkti dalimis ir išmokėtina! 30% iki 50% nuolaida SOUTHWEST FURNITURE CO. 6200 S. Western Tel. GR 6-4421

MOVING

SERENAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli miesto leidimai ir pilna aprauda. 2047 W. 67th Place — WA 5-8063

monografija apims, kiek tik galima, visą jo kūrybą tiek iš Lietuvos, tiek iš tremties laikotarpio. Tuo tks'u kreipiamasi į visus asmenis, kurie turi dail. A. Galdiko paveikslų, nuosirdžiai prašant atsiųsti jų nuotraukas (kokios kam įmanoma), pažymint paveikslų dydį, pavadinimą, kada, kur jis pirktas, savininko vardą, pavardę, adresą. Dalis paveikslų, juos

perfotografavus, įeis į monografiją. Taip pat monografijoje bus paskelbta visų Adomo Galdiko paveikslų įsigijusių asmenų pavardės, kaip kolektorių. Nuosirdžiausiai prašoma į šį reikalą a'kreipti dėmesį ir atsiliepti bent iki Kalėdų. Monografijos išleidimas yra skubus. Informaciją siųsti adresu: Galdiko Monografija, 110 Ridgewood Ave., Brooklyn, N. Y. 11208.

KELIONES Į LIETUVĄ IR GIMINIŲ ISKVIETIMAS Į AMERIKA

American Travel Service Bureau savininkas Vladas Rasciauskas organizuoja 1971 metais grupines keliones į Lietuvą. Jei rengtės aplankyti savo gimines, patariame nedelsti ir iš anksto užsiregistruoti, nes vietų skaičius ribotas. Vladas Rasciauskas pirmasis pradėjo organizuoti keliones ir jau yra nuvežęs daugiau kaip 20 grupių.

Jo vadovaujamas patyręs kelionių biuras gali jums suteikti visas informacijas kelionių reikalui, o taipogi sudaryti išskviетimus giminiams, norintiems pavišėti Amerikoje ar atvažiuoti nuolatiniam apsigyvenimui.

Norime dar priminti, kad Biuras patarnauja visiems, norintiems lėktuvais aplankyti įdomias Amerikos vietas ir bet kuriaus kitus pasaulio kraštus: padeda išgauti kelionėms reikalingus leidimus ir parūpina visas.

Dėl informacijų kelionių ar išskviетimo reikalais kreipkitės į

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU

9727 So. Western Ave., Chicago, Ill. 60643

TELEFONAS — (312) 238-9787

Brolių Sharkų Restoranai ir Cocktail Lounges — SHARKO'S WEST, 6301 W. 63rd Street Telef. — LUdlow 6-3636

SHARKO'S EAST, 7840 S. Western Ave. Telef. — PROspect 6-6644

SHARKO'S — Villa Park, Illinois

1 mylia į vakarus nuo 83 Rd. ant Roosevelt Rd.

Telef. — 629-9050

Visuose restoranuose pulkios vėdinamos salės tinkamos vestuvėms ir kitokiems parengimams. Skanus valgis, vietos ir užsienio gėrimai.

Savininkai — Jurgis, Gerdas ir Gregorijus Sarkos

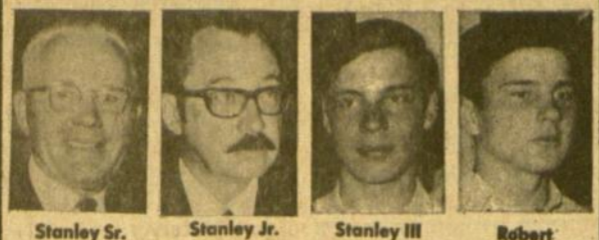
HIGH RATES

Paid Quarterly

5% PASSBOOKS \$5,000 minimum 1 YEAR CERTIFICATE
5 1/2% \$1,000 minimum INVESTMENT BONUS PLAN Savings Insured to \$20,000 Highest reserves
6% \$5,000 minimum 1 YEAR CERTIFICATE
5 3/4% \$1,000 minimum 1 YEAR CERTIFICATE

BRIGHTON SAVINGS & LOAN ASSOCIATION 4071 Archer Avenue Chicago, Illinois 60632

TRYS ŠEIMOS GENERACIJOS APTARNAUJA MŪSŲ KLIENTUS!

NEW ONLY \$2313 1971 PLYMOUTH "DUSTER"

BALZEKAS MOTORS

Plymouth Fury-Volant-GTX-Roadrunner-Barracuda-Duster 4030 ARCHER VI 7-1515 (25 New 1970 Plymouth Station Wagons-Air Cond.)

SKIP'S Self Service LIQUOR STORES

1) 5515 SOUTH DAMEN AVENUE Phone WA 5-8202

2) 5996 SOUTH ARCHER AVENUE Phone 735-2345

SCOTCH WHISKEY — Nationally Advertised Brand Fifth — \$4.49

OLD MILWAUKEE BEER . . . 6 cans — 98 ct.

POPULAR BRAND STRAIGHT BOURBON, 86 Proof Fifth — \$2.79

WHITE CROWN ALCOHOL 190 proof, Fifth \$5.29

CANADIAN WHISKEY 1 Fifth — \$3.49 3 Fifths \$10.00

GERMAN BRANDY Fifth — \$3.98

IMPORTED SCOTCH . . 1/2 gal. \$7.29; 5th \$2.98

FRENCH CHAMPAGNE Fifth — \$3.98 3 for \$11.00

Pora atsiliepinimų apie Zitos Sodeikienės meno parodą

Pracitą šį savaitę Čiurlionio meno galerijoje, Chicagoje, buvo atidaryta dailininkės Zitos Sodeikienės meno paroda. Jaunoji menininkė savo parodoje turi išstati 40 savo meno kūrinių lobi, susidedantį iš tapybos, grafikos ir piešinių.

Dailininkės Sodeikienės kūrybą galime apibūdinti kaip surrealistinės meno srovės nuotakas, kuriose pagrindinę vietą užima žmogus. Tačiau žmogus nepažįstamas savo gyvenimo laimingoje arba gražioje pozoje, bet žmogus, paveiktas savo gyvenimo laiko ir aplinkos. Šiandieninės aplinkos žmogus dailininkės darbuos yra sujauktas ir deformuotas ne vien fiziškai, bet ir psichiniškai. Žmogus, ypač šiais laikais, yra susikūręs tokią techniška pažangią gyvenimo aplinką, kad jis pats yra išmestas iš jos pusiausvyros, nepatenkintas, nužmogintas. Dailininkė Sodeikienė kaip tik savo kūryboje išryškina šią žmogaus santykį su savo paties aplinka neigiamųjų išvadų prasme. Jos kūriniuose šis žmogus yra nuolatiniame judėjime: jis krenta, skrieja ir erdves, palekia savo realią aplinką, ir, jom sugrįžęs, vėl seka tą patį savo aplinkos ratą.

Menininkės Sodeikienės kūriniai labai stipriai veikia žiūrovą, sukeldami jame neįaukią nuotaiką. Jos žmogus dažnai yra išmėtytas po visą paveikslą, atskirai pavaizduotas jo anatomines dalys, O jeigu ir pasitaiko žmogus, atvaizduotas savo visoje pilnumoje, tai vis dėlto jo nuotauka ten yra liguista, deformuota, siaubinga. Kaip tik šioje stipriai veikiančioje nuotaukoje glūdi pats tikras dailininkės kūrybinis talentas.

Šioje meno parodoje dailininkė Zita Sodeikienė išsiskiria ir kaip stipri kūrėja iš daugelio mūsų piešėjų. Nesvarbu, ar mums asmeniškai jos kūriniai patinka ar nepatinka, tačiau Sodeikienė šią parodą žiūrovui pristato kaip originali ir talentinga dailininkė.

Saulė Jantokaitė

Sios išskirtinės parodos proga norėčiau iškelti keletą charakteringų bruožų dailininkės Zitos Sodeikienės kūryboje.

Kaip matome, šią parodą įvairina akrilinė tapyba, kolažai, grafikos ofortai ir piešiniai.

Aplamai, Sodeikienės kūrybos centre yra ZMOGUS. Žmogus ir jo neatskiriama aplinka, be kurios jis negali būti juo.

Tapyboje Zitos žmonės yra momentui sulaukyti savose aplinkose, kad būtų galima parodyti jų gyvenimo fragmentinį skerspūvį, parodyti jų dvasinį, emocinį, ir fizinį stovį. Čia dailininkė tuos žmones apjungia APVALUMU, kuris jai simbolizuoja bėlavę ir bekrastę erdvę, mikroskopines kūnų ląsteles, gyvybės pradžią ir jos plėtojimąsi, žmogaus polėkius ir pačią būtį. Šalia apvalaus periodo, vėliausiuose Zitos kūriniuose, iš KAZKUR ateina linija — buities tąsa, atsinešdama istorinės tiesos, dabarties faktų, bėgdama ieškoti išradingos, daug žadančios ateities. Visos kitos formos ir spalvos tarnauja tik jos žmogaus aplinkai paryškinti.

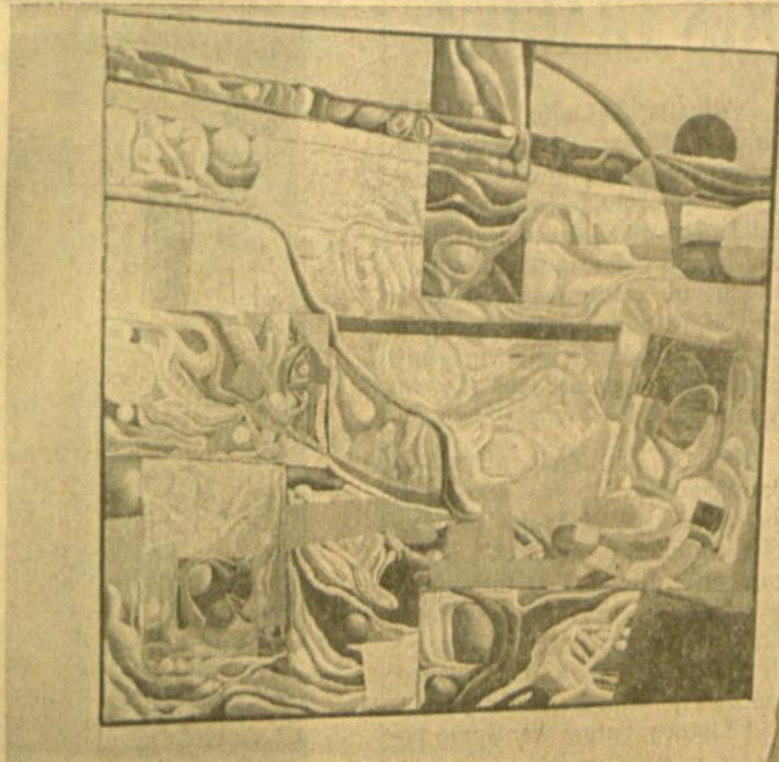
Sodeikienė sprendžia problemas nuosirdžiai, optimistiškai, ir kartu realiai. Sudėtingo gyvenimo didesnę dalį susidaro iš labai mažų elementų, kurie formuojasi į grupes, tos — į dvi didesnes, kol pagaliau atsiranda organiška, konkreti forma, spalva ir iš čia veiksmingumas.

Kolažuose dailininkė sprendžia aktyvias socialines problemas ir jų implikacijas. Tačiau graviūrose ir piešiniuose Zita Sodeikienė jautriai brėžia gyvenimo detales laiko ir derdės sampratoje. Tai buities žemėlapijai. Kuo ilgiau skaitysi, tuo daugiau atrasi.

Atkreiptinas dėmesys į darbu pavadinimus, kurie tiesiogiai atitinka kūrinio turinį.

Viską sumavus, dailininkės Zitos Sodeikienės kūryba yra lengvai skaitoma, visiems prieinama ir tiesiogiai suprantama.

Petras Aleksa

Da. Zita Sodeikienė šią savaitę Čiurlionio galerijoje, Chicagoje, vykstančioje jos darbų parodoje. Nuotr. V. Račkauskio

Sokoladinis kiškėlis — miela pasaka vaikams

Vanda Frankienė - Vaitkevičienė, SOKOLADINIS KIŠKĖLIS. Pasaka mažiems. Ilustravo ir viršelį piešė Jūratė Eidukaitė. Išleido Kazys Vaitkevičius. Knygos kaina \$1.50, gaunama ir "Drauge".

Kiekvienos kilnios pastangos — mokslo veikalo, grožinės literatūros, vienokio ar kitokio pobūdžio knygos, plokštelės, gražas paveiklo pasirodymas — yra brangus įnašas į lietuvių tautos kultūros lobyną. Juk tai laisvų širdžių ir protų kraunamas krautis iš vergijos prisikelsimai tautai. Tik ar mes sugebame deramai tas kūrėjų pastangas įvertinti ir

viau kalbėti? Kad St. Meringis veržiasi į Teatro festivalyje dalyvaujančių teatrų inspektorius, nėra man naujiena, tik nemaniau, kad jis to imsi siekti per laikraščius ir taip "draugišku" būdu. Už tą "inspektoriystę", kaip skaitome citatos antroje pusėje, jis man žada nuopelnų iškilimą, amžiną dėkingumą, meninį teatro lygį, kūrybos pripažinimą ir visokių saldžių gėrybių... Jei nebūtume juokingi, būtume nemirtingi, bet dabar juokais paverčiame net rimtus darbus. Deja, ar teatrai priims tokius inspektorius? Jei Kultūros fondas pajęgtų pasamdyti inspektorius, tai gal pajęgtų ir teatrams už darbą mokėti? Antra vertus, tokių inspektorių Chicagoje, mano manymu, nėra, nebent aš nežinau. O gal St. Meringis, be savęs, turi galvoj dar St. Pilką? Taip, St. Pilka nusimano teatro dalykuose, bet "inspektoriaus" kvalifikacijų vargu jis ar beturi.

Antra. Prisimindamas kadaise vaikų spektaklius Chicagoje, vykusius prieš 40 ar daugiau metų, St. Meringis sako: "Kitas aktorius sutraukdavo savo pasirodymais net 10,000 publikos. Kur? Toje pačioje vietoje". Tikriausiai tai tik sapnas. Joks aktorius, joks vaidinimas Chicagoje nėra sutraukę 10,000 žmonių nei dabar, nei prieš 40 metų. Opera per 4-5 spektaklius Marijos Mokyklos salėje tiek nesutraukia. O kas tas "kitas aktorius"? Kodėl St. Meringis slepia mūsų tokį garšų vardą? O gal ir vėl jis turi galvoj St. Pilką? Tokiais žodžiais galima akmenis prajuokinti.

Anatolijus Kairys

Red. prierasas. Nors į kitus ben dresnio pobūdžio teatrinės temos priekaištus šia replika A. Kairys St. Meringiui ir neatsakė, pasirinkdamas tik dvi sau prankiausias detales, tačiau, davę progos pasisakyti abiem, ginčą laikome baigtu.

su nuosirdžiu dėkingumu priimti?

Vyresnioji karta knygų badu skūstis negali. Tik, gaila, kad jas skaitančiųjų gretos kaskart mažėja. Tačiau patiems mažiausiems skaitytojams suprantamų, patrauklios formos knygelių visą laiką trūko ir tebetrūksta. Dėl to su džiaugsmu reikia sveikinti kiekvienos tokios naujos knygelės pasirodymą.

Ir žtai, neseniai pas jaunuosius mūsų skaitytojus atkeliavo papasakoti savo kačios gyvenimo istorijos iš saldaus apdaro ištrūkęs "Sokoladinis kiškėlis". Jis prisistato mūsų mažiems dailios didoko formato knygelės pavidale, jaunos, gabios iliustratorės — stud. Jūratės Eidukaitės viršeliu ir septyniolika rusvos spalvos teksto turinį vaizduojančiomis iliustracijomis papuoštas.

Šios pasakos autorė yra mums jau gerai pažįstama jaunimo literatūros rašytoja Vanda Frankienė-Vaitkevičienė, iki šiol pateikusi visą eilę idealistinio pobūdžio vaidinimų ir pačion tolimojon Lietuvos praeitin nukeliančių pasakų bei padavimų.

LIETUVON UŽSISAKYKITE TIK SPECIALIUS RUBLIŲ PAŽYMEJIMUS

Specialūs Rubliai yra keturis kartus vertingesni nei paprastieji rubliai. SU SPECIALIAIS RUBLIŲ PAŽYMEJIMAS JŪSŲ GIMINĖS GALI ĮSIGYTI KĄ JIE TIK NORI Vnesposylytorg UZSIENIO VALIUTOS KRAUTUVESE už dalelę reguliarios kainos — tikrumoje už ketvirtadalį reguliarios kainos arba net mažiau. Kai kurie daiktai yra įkainuoti taip pigiai, kad jų vertė yra 10 rublių už dolerį. Reikalaukite mūsų NAUJO katalogo. Jis NEMOKAMAS. Įsitikinsite, kad SPECIALIŲ RUBLIŲ PAŽYMEJIMAI yra geriausia dovana jūsų giminėms. Pristatomai į namus 3-4 savaitėm laike. Kaina: \$2.13 už vieną Specialų Rublį. Visiškai jokių kitų primokėjimų. Pinau garantuota.

Užsakykite dabar. Užsakykite tik per INTERTRADE EXPRESS CORP. 125 East 23rd Street, Second Floor, New York, N. Y. 10010. Tel.: 982-1530

Reikalaukite mūsų nemokamo naujo katalogo su iliustracijomis. SVARBU! Imame užsakymus automobiliams ir butams.

Naujosios jos pasakos pavadinimas yra artimas dabarties visokiausio plauko saldumynais mintantiems miesto vaikams, jų pačių kasdieniškai pomėgių buičiai.

Lengva ir sklandi pasakos teksto kalba padės kiekvienam šios buities dalyviui — skaitytojui įdėmiai sekti jos turinį, o iliustracijos leis ir pamatyti vaizduojamusius įvykius.

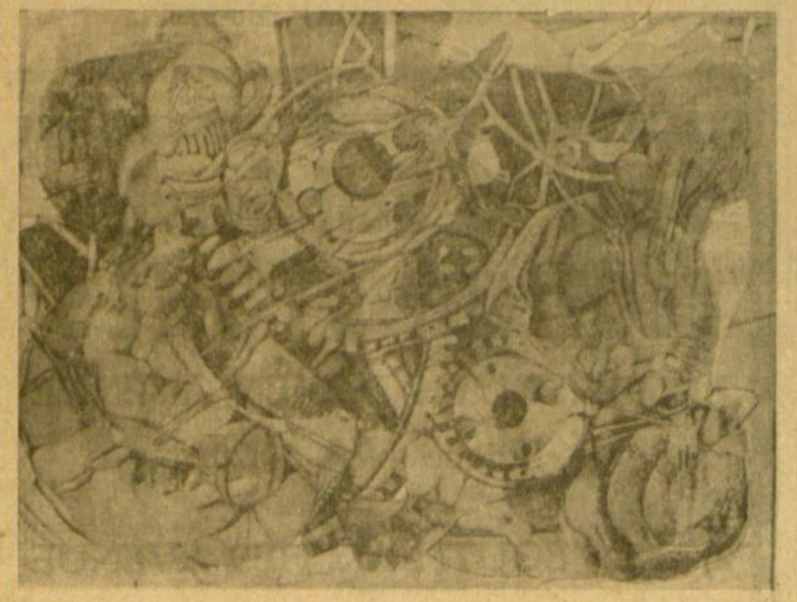
Pavyzdingos vienos kiškių šeimos gyvenimas — vaikui bus suprantama realybė, o tos šeimos vieno sūnelio neklaužadiškas žingsnis, įstūmęs jį į skaudžiai apmokėtą nelaimę — akivaizdi pamoka visiems, kurie prieš užvėlytą valią vežiasi į kiekvienos užgaidos ir smalsumo tenkinimą.

WAGNER & SONS Typewriters — Adding Machines — Checkwriters Nuomoja — Parduoda — Taiso NAUJOS NAUDOTOS Virs 60 m. patikimas patarnavimas NAUJOJE VIETOJE 5610 S. Pulaski Rd., Tel. 581-4111

NAMŲ TAISYMO DARBAI Stalniaus, dažymo ir visus kitus darbus atlieka lietuvis — labai prieinama kaina. SKAMBINTI RE 7-9615

MARQUETTE PHOTO SUPPLY IR MĖGĖJAMS Daug sutaupysite pirkdami šia įvairių filmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai Pinau užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmadi ir ketvirtadi vakarais iki 9 val. REIKMENYS FOTOGRAFAMS 3314 West 63rd Street Chicago, Illinois 60629 Telef. Prospect 6-8998

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY Manufacturers 2400 So. Oakley Ave., Chicago Tel. Virginia 7-7258-59

Zita Sodeikienė "Sūs laikymas" (kolažinis pieš.) Iš parodos Čiurlionio galerijoje, Chicagoj

Kada žmogus kerta pats sau

Draugo kultūriniam priede Nr. 262 (45) tilpo St. Meringio "atkištis" mano retorikai, pavadintas "Veikaus rašytojo negerie teigimai". Dėkodamas už man suteiktą garbę, noriu ir aš St. Meringį pagerbti bent šiuo trumpu atsakymu.

Šį kartą St. Meringis yra per daug asmeniškias, daug kur neteisingai priekabus ir per toli nuo religios teatrinės tikrovės, kad skaitytojams būtų įdomus. Ilgame straipsnyje nieko nėra naujesnio, vien tik iliuzija ir nuobodulus, jau labai toli nuo gyvojo teatro srovės. Kai tikrovė tokia liūdna ar

beverta į "atkištį" reaguoti? Tačiau jame radau pora vietų, kurios mano apsiinaukusį veidą privertė nusišypsoti... Kada žmogus kerta pats sau!

Pirma. Kalbėdamas apie I Teatro festivalį, St. Meringis sako: "Dvieju "inspektorių" pasiuntimas peržiūrai ir aptarimui būtų nekenksmingas. Ir atrodo, jog Chicagoje tokie nusimantą patarėjai atsirastų, o vizitavimai atneštų naudos. Tuomet ir rengėjo nuopelnai būtų lengviau prisimintini, nereikėtų užmarštim bei nedėkingumu skūstis. Ir apie meninius pasiekimus būtų leng-

Tačiau ši pasaka naudinga ne tik vaikams, bet ir daugeliui tėvų, pasinešusių į besaikį vaikų lepinimą ir visų jų potroškių tenkinimą. Dabarties čionykštis gyvenimas šios pasakos alegoriją mums išverčia į skaudžią realybę, kai iš perkrautos "meilės" savajam vaikui tenkinamas kiekvienas jo reikalavimas. Ir taip — šuolis po šuolio — žiūrėk, ne vienas jau ir kapstosi, ikrėtas narkotikų, padaužų ar net hipių katalan. Kelias iš ten į gyvenimą sunkus, o kartais ir visai nebeįmanomas.

Sios pasakos leidėjas — Kazys Vaitkevičius. Spaudė "Naujienu" spaustuve. Kaina 1.50 dol.

Sokoladinis kiškėlis ne tik graži, bet vertinga ir prasminga dovanelė mažiems skaitytojams. Šiam "kiškėliui", kaip mielam svečiui, turėtų būti atviros durys į kiekvieną lietuvių šeimą. I. Serapinas

— Prie šaukšto pirmutinis, prie darbo paskutinis. (Varėniškių patarlė).

CLEARING CLUB UNDER NEW MANAGEMENT — Noted For Fine Cuisine — Saturdays and other choice dates for private parties — weddings and receptions. For information, call 767-6500

Lietuviškam centre, ant saulėto jūros kranto, ekonomiški apartamentai ir kambariai. Kreiptis: 126 OCEAN DR. MIAMI BEACH, FLORIDA Bus. tel. 531-0944 Asmeniškai 538-9880

MIDLAND SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION 4646 ARCHER AVENUE CHICAGO, ILLINOIS 60632 PHONE: 254-4478. 5% All accounts compounded daily — Passbook Savings paid quarterly. 6% 2 Years Savings Certificates (Minimum \$5,000)

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION B. R. PIETKIEWICZ, Prez. 2555 West 47th Street Tel. LAfayette 3-1083 PLENTY OF FREE PARKING SPACE. 5 1/4% 5% Mokamas už Vieną Metų Certifikatų sąskaitas Minimum \$5,000.00. Naujas sukūtas dividendinis mokamas už investavimo sąskaitas. PINIGAI ĮNESTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMCIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d. VALANDOS: PIRMADI ir KETVIRTADI. . . . 9 v. r. iki 9 v. v. ANTRADI ir PENKTADI. . . . 9 v. r. iki 5 v. v. ŠEŠTADI. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiadi. uždaryta.

BŪKITE DRAUGO ARTIMIEJI Dienraštis DRAUGAS Amerikos lietuviams stengsi įvairiais būdais patarnauti jau 61-rius metus. Pirmaisiais metais jis gynė lietuvių nuo bedieviškų puolimų, vėliau turėjo kovoti prieš socialistus ir komunistus. Jis taip pat padėjo steigti reikalingas lietuviams draugijas ir katalikiškas parapijas. Dabar jis yra didysis informacijos centras visiems Amerikos lietuviams ir visuose jų reikaluose. Tai jo pastangos padėti šio krašto lietuviams. Šiuo metu DRAUGAS ieško naujų prietelių, kurie ateitų jam į talką. DRAUGAS džiaugiasi, kad jo draugai prie prenumeratos kainos prideda didesnę ar mažesnę auką. Tokia pagalba padeda jam geriau patarnauti lietuviškai bendruomenei. DRAUGAS pajęgia įsigyti geresnių mašinių klėšems gaminti, knygosms spausdinti ir t.t. DRAUGUII būtų labai naudinga, kad dabartiniai jo draugai padėtų jam ir kitais būdais, būtent prikalbintų savo artimuosius prenumeruoti šį dienraštį. Jei nuosirdžiai vertinat mūsų dienraščio patarnavimus lietuviškai visuomenei, paraginkite tuos kurie DRAUGO dar nėra užsiprenumeravę, jį užsisakyti. DRAUGO administracija todėl siūlo: pasiūskite pavardes ir adresus tokių asmenų, kurie dar neskaity DRAUGO, ir mes siūsim jiems visą mėnesį DRAUGĄ susipažinimui. Už tokį patarnavimą būsimė Jums nuosirdžiai dėkingi, o Jūs būsite mūsų artimi draugai.

Laiška iš Vietnamo

KELIONĖ Į BANNA QUARRY

JURGIS GLIAUDYS

Rytas maloniai tvankus. Po nakties lietaus ankstyvos saulės šiluma kelia garų debesėlius virš žolių plotų. Asfaltuotas kelias blizga kaip juoda gyvatė.

Jau pusė valandos mūsų džipas rieda XL I vieškeliu į Quan Loc miestelio pusę. Dar truks keleta valandų, kol pasieksime mūsų kelionės tikslą — Banna Quarry kasyklą.

Vieškelis siauras, apie 15 pėdų pločio ir aukšta, rupi bambuko žolė spaudžia jį iš abiejų pusių. Vietomis matyti gumos medžių plantacijų liekanos. Tankūs juodi plotai aukštų medžių dabar apnikti džinglinių augalų. Žiūrint į tuos simetriškai augančius plotus, prisimena prancūzų plantacijų era. Vietomis matyti ir namų griuvėsiai. Dabar miškas grįžta atgal. Džiunglės. Viskas dingsta žalioje džinglinių drėgmėje. Po lietaus viskas tvankiai šlapia ir kelio rausvas purvas nuotraukojančių sunkvežimių bei šarvuotųjų palieka ilgus abstraktinius piešinius.

Šiandien daug karo judėjimo ženklų. Vietomis stovi šarvuotieji — purvini, rudu moliu aplipę tankai. Šalia jų rūko ploni Vietnamo tankistai. Tai yra jų sektoriai, ir Amerikos karo jėgos čia menkos. Tik pionierių vienetai ir, ši rytą, mūsų džipas. Savo išvaizda tankistai vietnamiečiai atrodo kaip vaikai. Jie liekni, žemi ir smulkūs. Tik arčiau žiūrint, galima matyti kietus jų kūnus ir sugrubusius veidus. Karas sendina visus: ir žmones, ir įrankius. Purvini tankai, purvinas kelias, purvini žmonės. Tik džinglinių skaidriai žalia žolė yra švari ir gyva. Saulė kaitina smarkiai.

Mes riedame pirmyn. Kaip ir kiti šio kelio keliautojai, esame smarkiai apsiginklavę. Prie šono kabo 45 kalibro revolveris, šautuvas prie kojų ir du amunicijos diržai kerta pečius. Mano palydovai taipgi apsiginklavę. O jaučiamės, kad dar mums tu ginklų trūksta. Skutame pirmyn. Esame nervingi.

Kelias jau kelis kartus šią savaitę buvo perkirstas prieš partizanų. Pralekiame sudėgintą tanką, ir ranka neužčiomis atkabina revolverio makštis. Esame neįjaukioje vietovėje, ir ryto ma-

loni nuotaika išstipsta kaip ta migla saulės šilumoje.

Kaip visa tai keista! Advokatas vidury džinglių, karo zonoje! Apsiginklavęs ne vien tik profesiniu portfeliumi, bet šautuvu ir su dviem ginkluotais palydovais. Mintys išsiblaško ir, staiga, tik-tai malonu jausti vėjo pūtimą ir veidą. Gyveni tikrai rizikos momentu, ir gyvenimo siūlas kiekvieną momentą gali būti perkirptas.

Banna Quarry — žyru kasykla. Čia gyvena apie du šimtu pionierių kareivių. Jie kasa žvyrą ir kiekvienas iš jų laukia tos dienos, kada bus gautas įsakymas vykti atgal, į Ameriką. Čia praeitą savaitę ir pavojų pragaras. Mes atvykome čion aplausinėti šurpaušus nukaltintus liudininkų. Vieną karštą popietę apkaltintas karys puolė savo viršininką...

Diena tokia karšta ir prakaitas šaltai džiūsta ant kūno, kada pūstelia vėjas. Čia vien tik dumbblas. Pradedame kopti į kalvą, ir mus apsupa neįtikėtinas vaizdas. Vien tik bananų augalai iki pat horizonto. Sultingi, žali, pilni vešlumo. Jų kvapas persunkia orą. Aplinkui, visur čia, žalios kalvo ir kelias vinguriuoja tarp bananinių džinglių. Tolumoje bumtelia duslūs karo garsai ir garsi džinglių tyła pranyksta... Vietomis kelias paplautos.

Prasiveržiamė ir iškiršta, dumbliną plotą. Matome spygliuotos vielos apsuptus bunkerius, sunkvežimius, keletą artilerijos pabūklų ir žmonių darbo garsai jau dusina ausis. Pribėga apdriskęs ir be marškinių sargas iš bunkerio ir pradaro mums spygliuotos vielos vartus. Atvažiuojame. Prakitatas bėga čiurkšlėmis. Maloniai atsidūstame...

Vincent van Gogh Baltimorėje. Šio miesto meno galerijoje (The Baltimore Museum of Art) dabar vyksta didelė van Gogho paveikslų paroda, apimanti visus jo kūrybos periodus. Parodos atidaryme dalyvaavo dailininko sūnėnas inž. dr. Vincent van Gogh. Ji tęsis nuo spalio 11 dienos iki lapkričio

Vytautas Ignas

Iš Clevelande, naujosios parapijos salėje, lapkričio 28—29 d. įvykstančios sutelktinės mūsų grafikų parodos.

"Pemenukas" (lino raizinyas)

Filmų įvairumai

STASE SEMENIENĖ

Svajonių nuotrupos — kontroversinis filmas

Spalvotas filmas "Pieces of Dreams" pagal romaną "Wine and Music" nėra jau taip blogas, kaip jis galėjo būti, sprendžiant rimtą problemą gan paviršutiniškai. Todėl jis ir išėjo ideologiniai sujauktas. Filmą pramonginiu atžvilgiu išgelbsti kelių aktorių puiki vaidyba. Tačiau kunigiško celibato svartytai dar toli nuo rimto sprendimo.

Nesunku atspėti, kad filmas liečia moderniška, liberalų kuniga, kalbantį "gatvės kalba", randantį kelią pas varginguosius, neįsitelkiantį vyresniam kolegai klebonijoje. Jis sutinka ligoninėje gražuolę, persiskyrusią turtuolę, dirbančią socialinį darbą vargšų tarpe. Jiedu įsimyli. Jis pergyvena dvasinę krizę ir palieka Bažnyčią. Kai jis pasako jai esąs laisvas, ji su šypsena sako: "Tai visai naujas žaidimas iš pradžių." Ranka ranson jė žengia abu į naują ateitį. Žiūrovas aiškiai pramato — tos vedybos nebus laimingos.

Kunigas pristatytas pavyzdinčiai išmintingas, geraširdis, labdaringas ir veiklus reikalingiems sprendimams.

Išsikyrusi moteris, priešingai, aiškiai negerbia jo išpareigojimų Bažnyčiai. Ji nesupranta jo asmeniškos dilemos. Jis syki jai pasako: "Tu esi kvaila. Tu graži, bet tu bukaprotė". Jis teisus — tokia ji ir yra, visai jau netinkama. Ir juodu sujungė ne meilė, bet...

Anais senais "gerais" laikais, kai Hollywoodas gerbė tikinčiųjų įsitikinimus ir kai toks Bing Crosby ir Barry Fitzgerald vaidino kunigus nepamirštamame "Going My Way", studijoje būdavo oficialūs Bažnyčios techniški patarėjai, kad užtikrintų filme visas detales teisingai. Šį kartą filmo techniško personalo sąstate neduodama patarėjų vardų. Todėl

29. Paskui bus perkelta į San Francisco, o iš ten į Brooklyną, N. Y.

Olandijos vyriausybė šiuo metu stato muziejų van Gogho paveikslams laikyti. Jis bus atidarytas 1972 metais Amsterdamo. Šioje parodoje išstatyti paveikslai bus patalpinti Amsterdamo muziejuje.

nenustabu, kad pavyzdžiui, filme visiškai netikroviška, kada šalčiausiai kažkokiai, tik ką sutiktai, svetimai moteriai pacakoma, ką toks ir toks berniukas pasakė jam per išpažintį praeitį šeštadienį? O vis dėlto filmą galima stebėti nenuobodžiai. Ir tai dėl Robert Forster, kunigo rolėje. Nežiūrint netiku-

sių jam skirtų situacijų ir anksčiau suminėto pigaus dialogo, kažkaip jo vaizduojamas kunigas išbrido iš visų situacijų įtikinantis. Forster padaro jį net charakteriui: protingai trumpai kalbą, pasitikįs.

Puiki vaidyba ir Ivor Francis — tarpais siaurai konservatyvus ir senno, išgeriančio parapijos kunigo rolėje. Will Geer pasirodo trumpoje scenoje kaip vyskupas, gyvenąs uždaroje prabangoje. Nedėkingiausia rolė Lauren Hutton — gražuolės. Dėl kai kurių scenų — vien subrendusiems.

KALĖDINĖS DOVANOS

Kaip kiekvienais metais, taip ir šįmet, artėjančių Kalėdų švenčių proga, siūlome specialiai sudarytus siuntinius, kurie bus maloni ir praktiška dovana Jūsų artimiesiems.

Dovanų siuntinys 1. (1970).

3 1/2 jardo, angliškos vilnonės geros rūšies kostiuminės medžiagos, 3 jardai krempleno medžiagos, tinkamos moteriškam puikiam kostiumui, arba dviem suknelėm, 3 jardai vyriškam ar moteriškam paltui, exportinės rūšies velūras arba wool ir cashmere medžiaga, 2 1/2 jardo vilnonės suknelės medžiagos, 1 nailono arba cottono vyriški išėginiai marškiniai, arba moteriška bliuskutė, 2 poros moteriškų arba vyriškų inonų arba nailoninių kojinių.

Siuntinio kaina įskaičius muitą ir visas persuntimo išlaidas yra \$95.00.

Dovanų siuntinys 2. (1970).

2 vyriški arba moteriški itališki su diržu nailono lietpalčiai, krempleno medžiaga dėl dviejų puikių suknelių, vyriškas arba moteriškas megstukas, vilnonis arba acryleno, 3 1/2 jardo vilnonė kostiuminė medžiaga su įrašu "All wool made in England", viena puiki gelėta vilnonė skarelė.

Siuntinio kaina su visomis išlaidomis yra \$95.00

Taip pat, mielai dedame į šiuos arba kitus rūbų siuntinius dalykus, kurie Lietuvoje yra labai vertingi ir naudingi.

Dirbtinio Mink (audinės) kailio paltui viršus, \$40.00, vilnonės gelėtos skarelės, \$5.00, vyriški arba moteriški nertiniai, \$12.00, nailono marškiniai, \$8.00, nailono lietpalčiai, \$11.00, gelėtos nailono skarelės, \$2.00, permatomo nailono medžiaga suknelėi, \$11.00, puikūs ilgai vilnoniai moteriški šaliai, \$9.00, ir kt.

Už \$36.00 pasiunčiame maisto siuntinį iš specialiai parinktų produktų.

Primame užsakymus auto mašinoms, motociklams, dviračiams, televizijos aparatams, persunčiame pinigus ir t. t.

BALTIC STORES, LTD.

(Z. JURAS)

421 Hackney Rd., London, E. 2. England

TELEF. — 01 - 739 - 8734

Muziejaus retenybė. PASKUTINIAI NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS LAIKU PRISIMINIMAI. Dar turime pardavimui baigiančių pranykti lietuviškų monetų. 5 litų — J. Basanavičius, 10 litų — Vytautas Didysis, 10 litų — prez. A. Smetona ir kitos. Kainoraštis pareikalavus. F. ZABLOCKIS, 2333 Ontario St., Vancouver, B. C., CANADA

TOP INTEREST TO SAVERS 5% TO 6% PER ANNUM DEPENDING ON TYPE, AMOUNT AND TERM. INTEREST PAID QUARTERLY. STANDARD FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO. 4192 Archer Avenue at Sacramento • Chicago, Illinois 60632 • 847-1140. ASSETS OVER \$145,000,000. RESERVES OVER \$12,900,000. OFFICE HOURS: Monday & Thursday, 9 a.m. to 8 p.m. • Tuesday & Friday, 9 a.m. to 4 p.m. Saturday, 9 a.m. to 12 Noon • Wednesday, no business transacted.

E U D E I K I S DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID La dotuvių Direktorai Trys Moderniškos Kopyčios 4330 South California Avenue Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852 4605-07 South Hermitage Avenue Telefonas — Yards 7-1741-2

MAZEIKA & EVANS FUNERAL HOME THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS Parking Facilities 6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

PETKUS MARQUETTE FUNERAL HOME — TEVAS IR SŪNUS — TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS: 2533 West 71st St. Telef. GROvehill 6-2345-6 1410 S. 50th Ave., Cicero TOWNhall 3-2108-09 AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Perskaite Draugą, duokite kitiems pasiskaityti

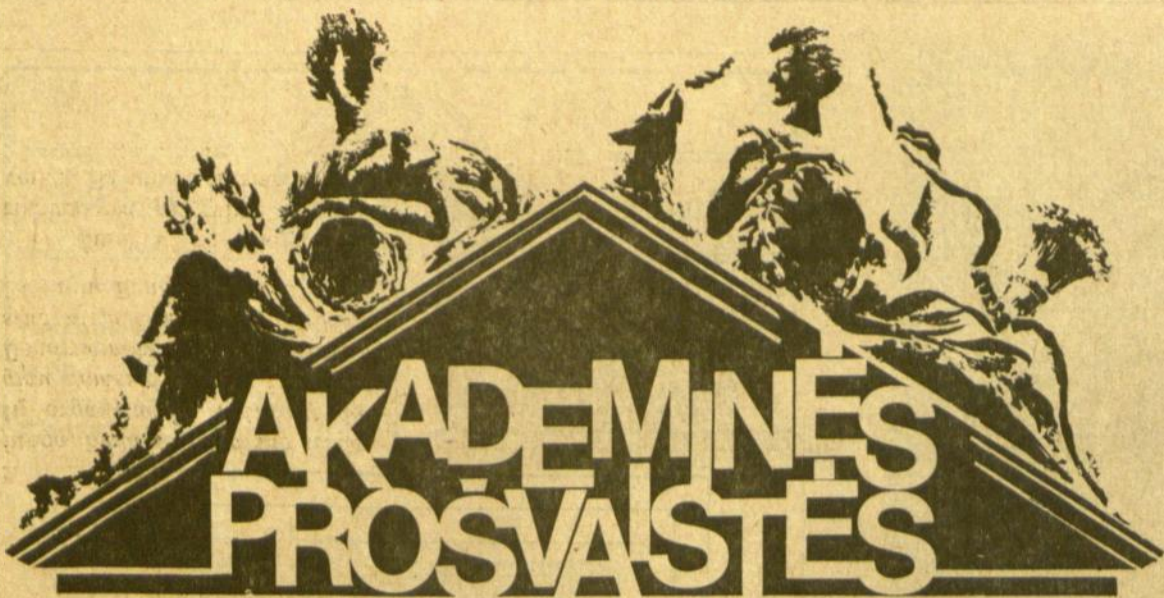
Vincent Van Gogh (1853—1890)

Bulvių valgytojai

LEONARDAS BUKAUSKAS ir SŪNUS LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI NAUJOJI KOPLYČIA ŽINOMA KOPLYČIA De Young-Vroegh Funeral Home Leonard Funeral Home 649 East 162nd Street 10821 So. Michigan Avenue South Holland, Illinois Chicago, Illinois Irgi parūpiname sermenų kambarius kitose Chicagos dalyse, bei kitose priemiesčiuose. Patarnavimas dieną arba naktį, šaukite telefonu COMmodore 4-2228

10% — 20% — 30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilių praz FRANK ZAPOLIS 3208 1/2 West 95th Street Chicago, Illinois Tel. GA 4-8954 ir GR 6-4339 GĖLĖS Vestuvėms, banketams, laidotuviams ir kitokioms progoms GUZ A U S K U Beverly Hills Gėlinyčia 2143 W. 63rd Street, Chicago, Illinois TEL. PR 8-0833 — PR 8-0834 Remkite tuos biznierių, kurie skelbiasi "Drauge".

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai STEP. C. LACK IR SŪNŪS (LACKAWICZ) 2424 W. 69th Street Tel. REpublic 7-1213 2314 W. 23rd Place Tel. VIRginia 7-6672 POVILAS J. RIDIKAS 3354 So. Halsted Street Tel. Yards 7-1911 JURGIS F. RUDMIN 3319 S. Lituania Ave. Tel. YA 7-1188-1139 PETRAS BIELIŪNAS 4348 S. California Ave. Tel. LAfayette 3-3572 ANTANAS M. PHILLIPS 3307 So. Lituania Ave. Tel. YARDS 7-3401 VASAITIS — BUTKUS 1446 S. 50th Ave., Cicero, Ill., Tel. OL 2-1003

REDAGUOJA JURATĖ JASAITYTE, 6922 S. OAKLEY AVE., CHICAGO, ILLINOIS 60636

SIAURĖS AMERIKOS LIETUVIŲ STUDENTŲ SAJUNGOS 20-TAJAM SUVAŽIAVIMUI ARTEJANT

Pasikalbėjimas su Antanu Kalvaičiu, ŠALSS pirm'iniku

— *Mielas kolega, kaip Jums atrodo, ar lietuviai studentai pakankamai domisi Lietuvių Studentų Sąjunga ir jos veikla? Ar Lietuvių Studentų Sąjunga turi skyrius atskirose miestuose, kur yra didesnis būrys lietuvių studentų susitelkę ir ar jie išvysto veiklą, turinčią įtaką jaunųjų visų studentų ateitiniams, neo-lithuanus ir korporacijoms nepriklausančiams?*

— Nesidomi ta prasme, kad nėra vietinių skyrių. ŠALSS yra organizacija, kuri apjungia visus studentus plačiaja prasme, panašiai kaip Bendruomenė apjungia visus lietuvius. Šiuo momentu visa veikla yra sukoncentruota Sąjungos centro valdybos rankose. Sąjungos suvažiavimas yra palikęs kone vienintelę priemonę sąjungai pasirodyti gyvai. Tačiau paskutinėmis dienomis yra atsiradęs gan platus susidomėjimas suvažiavimu. Per paskutinius 2-3 metus ŠALSS vadovybė nepajėgė sušukti ir sudominti studentų bendrąją sąjungą. Atsirado didžiausia apatija, skyriai išnyko ir veikla sustojo. Kada mes pradėjome savo kadenciją, nebuvo nei vieno veikiančio skyriaus. Neturėjome nei studentų sąrašų, nei ryšinių kituose miestuose. Dėl laiko stokos nebuvo įmanoma aplankyti visus miestus ir bandyti atkurti skyrius. Vis dėlto sugebėjome atkurti Clevelando ir Pittsburgho skyrius, kurių nariai dabar mums didžiai padeda suvažiavimo rengimo darbuose.

— *Ar nemanote, kad reikėtų Lietuvių Studentų Sąjungos veiklą pagyventi, ypačingai jai nustatant kryptį, būtent, lietuviai studentai korporacijose ruošiasi savo korporacijos vyresniųjų veiklai. Pvz.: ateitiniams sendraugiams, kitokių filisterių ir t. t. Ar Lietuvių Studentų Sąjunga, būdama bendrine studentų organizacija, neturėtų daugiau dėmesio kreipti į Lietuvių Bendruomenės idėjų ir ruošti studentiją bendriniam veikimui Lietuvių Bendruomenėje?*

— Žinoma, be abejo, mūsų tikslas yra pagyventi Sąjungos veiklą. Sąjungos tikslas ir darbo kryptis yra aiškiai nustatyta įstatuose, būtent: 1) apjungti lietuvių kilmės studentus, studijuojančius Amerikoje, 2) reprezentuoti juos lietuviškoje bendruomenėje, JAV įstaigose bei tarptautinėse organizacijose, 3) organizuoti bendrą studentų veiklą lietuvių išlaikyti, Lietuvos laisvei atgauti, 5) rūpintis socialiniais studentijos reikalais,

skatinant ir palaikant glaudų tarpusavio bendradarbiavimą. Sąjungos tikslas nėra visiškai toks, kokį užsimena Jūsų klausimas, lyg ir paruošiant žmones kokiam specifiniam darbui ateityje, kaip pvz. ateitiniškai savo prieaugių vyresniųjų veiklai, bet Sąjunga tik norėtų išvystyti studentų sugebėjimą bendram visuomeniniam darbui kūrybišką įgyvendinimą Sąjungos įstatuose pareiktų tikslų. Lietuvių Studentų Sąjunga labai kreipia dėmesį į Lietuvių Bendruomenę, nes Sąjungos centro valdyba priklauso Ohio LE Apygardos Jaunimo sekcijai ir aš pats taipgi priklausau PLB Jaunimo sekcijai. Iš to galima matyti, kad ŠALSS CV-ba, kaip organizacijos centrinis organas, pritaria ir dalyvauja Lietuvių Bendruomenės veikloje. Tuo pačiu centro valdyba bando įjungti visus studentus į tą veiklą, ypač II Pasaulio Lietuvių jaunimo kongreso ruošimo darbuose. Sąjunga nepaprastai aktyviai dalyvavo I-ojo Jaunimo kongreso darbuose. Istorija rodo, kad buvusieji aktyvūs Sąjungos nariai dabar užima svarbias vietas bendruomenės veikloje.

— *Clevelande Padėkos dienos savaitgalį įvyks Lietuvių studentų sąjungos suvažiavimas. Kokie yra esminiai šio suvažiavimo uždaviniai?*

— Pats esmingiausias ateinančio suvažiavimo uždavinys yra atgaivinti Lietuvių Studentų Sąjungą. Šis atgaivinimas tu-

reikėtų būti įgyvendintas, atkuriant organizacijos skyrius. Mes norim, kad suvažiavimas užkrėstų studentiją nauju entuziazmu, nauja dvasia ir noru dirbti Lietuvos labui. Visi mes studentai kartu turim apsvaistyt savo dabartinę padėtį ir sudaryti sąlygas ir konkrečius planus, kad ateityje toks Sąjungos nuosmūkis nepasikartotų. Sąjungos ateitis ir pasiekimas priklauso nuo visų narių, vietinių skyrių ir ypatingai nuo stiprios Centro valdybos ir jos sugebėjimo ir noro dirbti. Reikia atsiminti, kad, nežinint, kaip gerai Centro valdyba būtų susiorganizavusi, jei jos nariai pasyviai ir apatiškai žiūri į organizacijos veiklą, organizacija negali išsilaikyti.

— *Ko laukiate iš lietuvių studentų ir ko pageidautumėte bei ką pasiūlytumėte, kad ateityje Lietuvių Studentų Sąjunga turėtų ką veikti?*

— Pirmiausia laukiame gausaus ir aktyvaus dalyvavimo 20-tajame Visuotiniame Šiaurės Amerikos Lietuvių studentų sąjungos suvažiavime. Laukiame studentų ne tik šokiuose, bet ir paskaitose, simpoziumuose ir diskusijose. Taip pat laukiame, kad tudentai atvažiuotų į suvažiavimą su konkrečiomis idėjomis, su projektais, kaip pagerinti ir pagyventi Studentų sąjungos veiklą. Siūlymų turime daug; norime paraginti lietuvių studentus įkurti Sąjungos skyrius kiekvienoje vietovėje, kur tik

Atsiminkime, kad Šiaurės Amerikos Lietuvių studentų sąjungos 20-tas'is SUVAŽIAVIMAS įvyksta lapkričio mėn. 26-28 d. Pick - Carter Hotel patalpose, Clevelande. Visi važiuokime! Iki pasimatymo!

yra 5 ar daugiau kaip 5 lietuvių studentai, o ypač, jei įmanoma, universitetuose gauti administracijos pripažinimą; įpareigoti Sąjungos skyrius atlikti konkrečius darbus metų bėgyje, pvz. ruošti studijų savaitgalius, reikšmingus minėjimus, kultūrinius susirinkimus; kiekvienų mokslo metų pradžioje paskelbti narių sąrašus ir, kiek galima, bandyti surasti Sąjungai daugiau narių kiekviename mieste; plėsti veiklą ne tik lietuvių, bet ir sveitimauciu tarpe; ruošti Lietuvos liaudies meno parodėles universitetuose, knygynuose ir t. t. Neseniai rašiau laiškus JAV Valstybės Departamentui, prezidentui ir viceprezidentui, informuojant juos apie Sąjungą ir jos veiklą. Šio pranešimo rezultatas buvo pakvietimas atstovauti Lietuvių studentų sąjungą "National Foreign Policy Conference for leaders of non-government organizations," lapkričio mėn. 13 d. Washingtone. Reikia kiekvienam progą išskirti Lietuvos vardą sveitimauciu tarpe, ir mes, kaip studentai, turim geriausią galimybę tai padaryti.

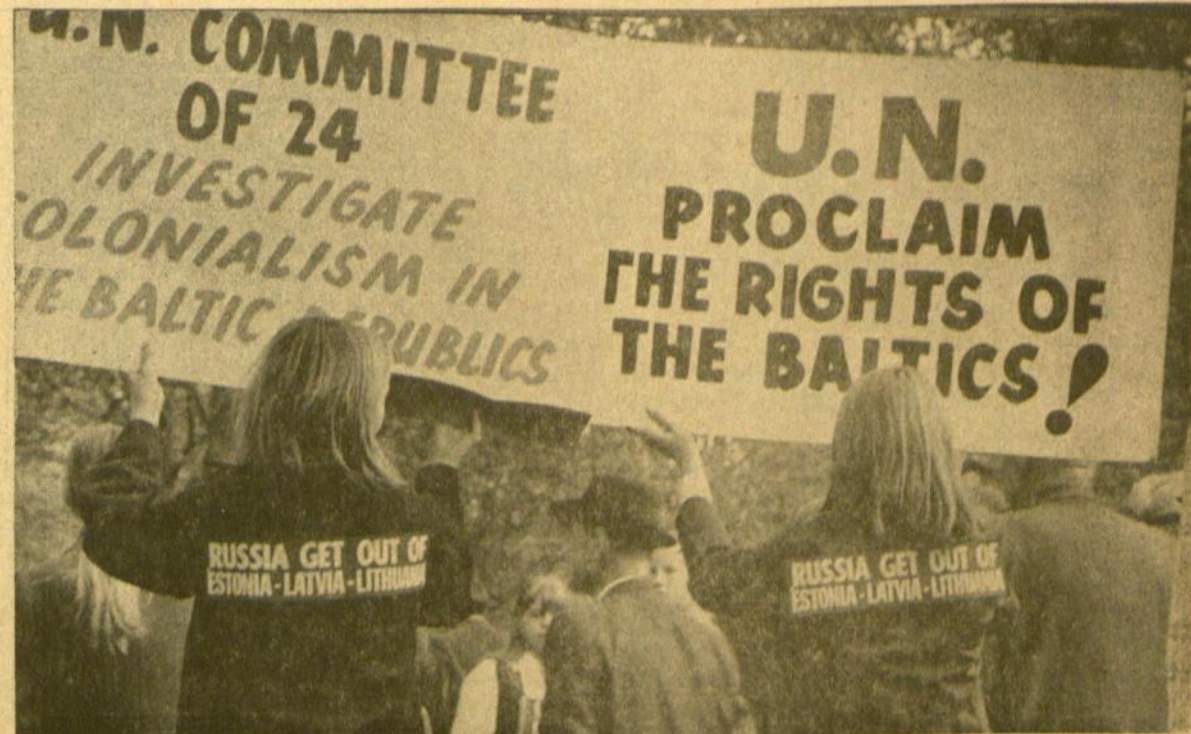
Šiandien Chicago studentų ateitinių draugovės filmų festivalis

1970 m. lapkričio mėn. 21 d. (šį šeštadienį), 7 val. vak., R. Šilkaičio namuose, 8134 So. Maplewood Ave., Chicago studentų ateitinių draugovės rengia Filmų festivalį.

Programoje:
a. Kun. A. Kežio, SJ, dokumentinis filmas "SEST".
b. A. Norvilo pašnekesys apie ateitiniškumą.
c. Savoju kūryba: A. Mataičio ir A. Kizlauskos susuktai filmai.
Visi ateitiniškai ir svečiai kviečiami.

NEKENKSMINGA KRONIKA

— Neapolyje trys šimtai studentų demonstravo prieš žiurkes savo mokslo patalpose.

Baltijos tautų jaunimas demonstruoja už Lietuvos, Latvijos ir Estijos laisvę prie Jungtinių Tautų New Yorke. Nuotrauka V. Maželio

LIETUVIO STUDENTO KRYPTIS, BUVUSIOJI, ESAMOJI IR BŪSIMOJI

Šiaurės Amerikos Studentų sąjungos 20-tojo suvažiavimo programa

Ketv., lapkričio 26 d.

10:00-6:00 Registracija.

12:30 p. p. Suvažiavimo atidarymas.

1:00 p. p. Pirmas darbo posėdis. — a. Prezidiumo sudarymas, b. Pirm. pranešimas, c. Iždininko pranešimas, d. Komisijų sudarymas.

2:00 p. p. Simpoziumas "Lietuvių studentų tarporganizaciniai ryšiai". Dalyvauja visų studentų organizacijų pirm. ar jų atstovai.

3:00 p. p. "Lietuvių studentų kryptis 1950-69" Dalyvauja: dr. Vytautas Kavolis, Arvydas

2:00 p. p. Paskaita "Išpūdziai iš okupuotos Lietuvos". Dr. Antanas Salys.

2:30 p. p. Simpoziumas. Moderatorius Algis Rukšėnas. "Santykiai su dabartine Lietuva." Dalyvauja Algis Kasulaitis, dr. Zenonas Rekašius, Eglė Juodvalkytė.

5:00 p. p. II Pasaulinio lietuvių jaunimo kongreso pirm. pranešimas "Ateities planai" — Romas Sakadolskis.

6: v. v. Suvažiavimo uždarymas.

8:30 v. v. Suvažiavimo uždarymo vakaras. Programą atlieka

Suvažiavimo registracijos mokestis yra \$15. Ši kaina apima nario mokestį ir trijų vakarų šokiams bilietus. Nario mokestis yra \$5. Norintys pirkti įėjimo bilietus pavieniai, juos galės pirkti, bet taip išeis šiek tiek brangiau.

• **Chicago tautinių šokių grupė "Grandis"**, vadovaujama Irenos Smieliauskiene, susidaro iš trijų ratelių — 75 šokėjų. "Grandis" Padėkos dienos savaitgalį, lapkričio mėn. 28-29 dienomis, pasirodys su įdomia programa Toronte, Kanadoje.

"Grandis" jau eilę metų džiūrina lietuvius ir kitataučius lietuviškų tautinių šokių įvairumu, drabužių spalvingumu. Šokių grupei akordeonu pritaria Ažuolas Stelmokas, Edmundas Šilkaitis, o vargonais Vytautas Beleška.

• **Dr. Adolfas Butkys**, verslo administracijos profesorius Villanovo universitete, suorganizavo vadinamąjį Vartotojų apsaugos simpoziumą — svarstybas, įvykusias lapkričio 20 d., minėtame universitete. Kalbėjo pagarsėjęs vartotojų gynėjas adv. R. Nadar ir eilė kitų žymybių, jų tarpe ir Baltųjų Rūmų atstovas, "Journal of Marketing" redaktorius ir kt. Svarstyby programon buvo įtrauktas ir steigimas JAV Studentų — vartotojų apsaugos tarybos. Šių užmojų proga Pensilvanijos gubernatoriaus lapkr. 20 dieną paskelbė Vartotojų diena. Į svarstybas savo atstovus pasiuntė Muhlenbergo bei Moravijos kolegijos ir Lehigh universitetas.

SPRENDIMAS

Zoologijos sode sustojome prie tigrų narvo.
— Šitas žvėris tikriausiai girtas, — kalba Vytukas.
— Kodėl? — stebiuosi.
— Jis daug rėkia ir nieko nepasako.

Centro valdyba užmezga ryšį su Pittsburgho studentais. Iš kairės: Algis Taoras, Teresė Neimanaitė, Antanas Kalvaičius ir Gintas Taoras. Nuotr. A. Kalvaičio

Barzdukas, Algis Zaparackas, Paulius Žygas.
5:30 p. p. "Grad Students". Referuoja Augustinas Idzelis.
9:00 p. p. Susipažinimo vakaras.

GYVATARAS — Hamiltono tautinių šokių grupė.
9:30 v. v. Šokiai — Al Serafini orkestras.

Penkt., lapkričio 27 d.

10:00-6:00 Registracija

12:30 p. p. Antras darbo posėdis

2:30 p. p. Paskaita (anglų kalba) — *Lithuanus* — "Its effect and importance to the American scholar." John Cadzow, Kent State University.

3:30 p. p. Paskaita "Lietuvių studentų identiteto krizė". Dr. Vytautas Bieliauskas, Xavier University.

7:00 v. v. Poezijos vakaras. Praveda Aldona Zailskaitė. Poezija skaitys Indrė Damušytė, Algis Garliauskas, Eglė Juodvalkytė, Algis Lapšys, Austė Pečiūraitė.

9:00 v. v. Šokiai.

Šešt., lapkričio 28 d.

10:00 Registracija

12:30 p. p. Trečias darbo posėdis — Koomisijų pranešimai, klausimai ir sumanymai.

1:30 p. p. Istorinė apžvalga "Bendradarbiavimo" klausimu. Algis Rukšėnas.

2:00 p. p. Paskaita "Išpūdziai

Hamiltono Gyvataras šoka kalvelę. Gyvataras atlieka šeštadienio vakaro programą Šiaurės Amerikos Lietuvių studentų sąjungos suvažiavime, Clevelande...

Studentų susirinkimas, stegiant ŠALSS Pittsburgho skyrių. Nuotr. A. Kalvaičio